

**A Kesznyéteni Sajó-öböl (HUBN20069) kiemelt
jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Eger, 2021

Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:
Postacím: Eger 3304, Sándor u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
e-mail: titkarsag@bnpi.hu
honlap: www.bnpi.hu

Felelős tervező:
Schmotzer András – Dr. Gulyás Gergely

Közreműködő kutatási partner:
Bioaqua-Pro Kft. (Debrecen)
Postacím: Debrecen, 4032, Soó Rezső u. 21.
e-mail: info@bioaquapro.hu
honlap: www.bioaquapro.hu

Közreműködő szakértők:

Dr. Barina Zoltán
Csipkés Roland
Dr. Estók Péter
Dr. Gulyás Gergely
Harmos Krisztián
Dr. Kiss Béla
Korompai Tamás
Dr. Mesterházy Attila
Dr. Müller Zoltán
Olajos Péter
Pozsonyi András
Schmotzer András
Soós Gábor
Zákány Albert

Térképeket készítette:
Kalmár Zsuzsanna

Fotókat készítette:
Bioaqua Pro Kft.
BNPI archív

Tartalomjegyzék

1.	<i>A terület azonosító adatai</i>	5
1.1.	Név	5
1.2.	Azonosító kód	5
1.3.	Kiterjedés	5
1.4.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1.	Jelölő élőhelyek	5
1.4.2.	Jelölő fajok	5
1.5.	Érintett települések	6
1.6.	Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7.	Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1.	Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2.	Településrendezési eszközök	7
1.7.3.	Körzeti erdőtervek	8
1.7.4.	Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	8
1.7.5.	Halgazdálkodási tervek	9
1.7.6.	Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	9
1.7.7.	Egyéb tervek	10
2.	Veszélyeztető tényezők	10
3.	Kezelési feladatok meghatározása	15
3.1.	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	15
3.1.1.	Fő célkitűzések	15
3.1.2.	További célok	16
3.2.	Kezelési javaslatok	17
3.2.1.	Élőhelyek kezelése	22
3.2.1.1.	KE-1 kezelési egység: Lápok, láposodó élőhelyek	22
3.2.1.2.	KE-2 kezelési egység: Harmatkásás, mételykórós mocsári élőhelyek	24
3.2.1.3.	KE-3 kezelési egység: Tisza folyó medre	27
3.2.1.4.	KE-4 kezelési egység: Takta-övcatorna	30
3.2.1.5.	KE-5 kezelési egység: Tiszalúci Holt-Tisza és egyéb holtmedrek	32
3.2.1.6.	KE-6 kezelési egység: Vízvezető árkok	34
3.2.1.7.	KE-7 kezelési egység: Árvízvédelmi töltések	36
3.2.1.8.	KE-8 kezelési egység: Gyepterületek	39
3.2.1.9.	KE-9 kezelési egység: Erdők, fásítások (a tölgyesek kivételével)	44
3.2.1.10.	KE-10 kezelési egység: Kocsányos tölgyesek	49
3.2.1.11.	KE-11 kezelési egység: Szántók, gyümölcsös	52
3.2.1.12.	KE-12 kezelési egység: Állattartó telepek, gátórházak, szivattyúházak, utak	55
3.2.2.	Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	56
3.2.3.	Fajvédelmi intézkedések	57
3.2.4.	Kutatás, monitorozás	58
3.2.5.	Mellékletek	59
3.3.	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	70
3.3.1.	Agrártámogatások	71
3.3.2.	Pályázatok	73
3.4.	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	74

3.4.1.	<i>Felhasznált kommunikációs eszközök.....</i>	74
3.4.2.	<i>A kommunikáció címzettjei.....</i>	75
3.4.3.	<i>Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel</i>	77
4.	<i>Felhasznált irodalom</i>	80
5.	<i>Térképek</i>	81
6.	<i>Fotódokumentáció</i>	91
7.	<i>Jóváhagyó nyilatkozat.....</i>	95

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Kesznyéteni Sajó-öböl kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20069
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	4729,32 hektár
--------------------------------	----------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

(kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 1530* Pannon szikes sztyeppek és mocsarak
- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák
- 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

1.4.2. Jelölő fajok

(kiemelt jelentőségű faj*)

- tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)
- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- balin (*Aspius aspius*)
- vágó csík (*Cobitis taenia*)
- széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)
- selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- törpecsík (*Sabanejewia aurata*)
- magyar bucó (*Zingel zingel*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Kesznyéten	Borsod-Abaúj-Zemplén	1821,50	38,52	50,04
Tiszaújváros	Borsod-Abaúj-Zemplén	297,60	6,29	6,46
Tiszalúc	Borsod-Abaúj-Zemplén	1020,82	21,58	22,74
Tiszadob	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1589,40	33,61	19,24
Összesen:		4729,32	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület	232/TK/90	Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet	4 074,3 (86,1%)	5/1990. (VI.18.) számú KÖM rendelet
Különleges madárvédelmi terület	HUBN10005	Kesznyéten	4 697,9 (99,3%)	14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet
<i>Ex lege</i> földvár	03-0053-01	Danka-domb (Tiszalúc 072/5 hrsz)	-	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
<i>Ex lege</i> láp	-	Tiszalúci-morotva (Tiszalúc 068/2,3,4; 069; 070; 072/2,3,4,5 hrsz-ek)	286,06 (6,04%)	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma
kiemelten védett régészeti lelőhely	16929	Danka-domb (Tiszalúc)	1,1	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	15996	Majtényi-domb (Kesznyéten)	4,5	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	76249	Révészlak (Kesznyéten)	2,1	-

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
nyilvántartott régészeti lelőhely	76251	Majorsági dűlő 1. (Kesznyéten)	0,6	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	76253	Majorsági dűlő 2. (Kesznyéten)	0,9	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	46849	Danka-dűlő II. (Tiszalúc)	3,4	-
nyilvántartott régészeti lelőhely	46851	Danka-dűlő III. (Tiszalúc)	4,3	-
országos ökológiai hálózat	-	magterület ökológiai folyosó pufferterület	4697,9 31,4 -	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
		Összesen:	4729,32 (100%)	

A tervezési terület Tiszadob közigazgatási határban közvetlenül érintkezik a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található, HUHN20001 azonosítóval rendelkező „Felső-Tisza” kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területtel. A „Felső-Tisza” kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve a Darányi Ignác Terv keretében 2014-ben készült el. A dokumentáció elérhető itt: <https://termeszetvedelem.hu/elfogadott-fenntartasi-tervek/>

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tájvédelmi körzet elfogadott – jogszabályban megjelent – természetvédelmi kezelési tervvel nem rendelkezik. A részletes megalapozó dokumentáció a 2000-es évek elején készült és jelentős átdolgozást, aktualizálást igényel.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Település	Típus	Határozatszám
Kesznyéten	Településszerkezeti Terv	19/2002. (IV.17.) határozat
	Helyi Építési Szabályzat	4/2002. (IV.18.) rendelet
Tiszaújváros	Településszerkezeti Terv	IX/253/2011.180 határozat
	Helyi Építési Szabályzat	24/2011.(XI.28.) rendelet
Tiszadob	Településszerkezeti Terv	118/2011. (IX. 8.) határozat
	Helyi Építési Szabályzat	7/2011. (IX. 9.) rendelet
Tiszalúc	Településszerkezeti Terv	47/2007. (IV.24.)
	Helyi Építési Szabályzat	21/2011. (XI. 29.) rendelet

Az érintett települések településrendezéssel kapcsolatos helyi dokumentumai (határozatok, rendeletek, településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat, településfejlesztési koncepció arculati kézikönyv) nyilvánosak, jórészt szabadon elérhetők a települések honlapjain, illetve az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) honlapján (<https://www.teir.hu/>).

A szabályozási tervek, illetve településfejlesztési koncepciók a tervezési területre vonatkozóan semmilyen olyan fejlesztési irányt nem jelölnek meg, amely a Natura 2000 célkitűzések megvalósításával összeegyeztethetetlen lenne.

1.7.3. Körzeti erdőtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha) ¹	Következő erdőtervezés éve
Dél-borsodi	Kesznyéten	37,91	2030
	Tiszaújváros	32,39	
	Tiszalúc	78,96	
Közép-Tisza-vidéki	Tiszadob	375,93	2026
Összesen:	-		-

A Dél-borsodi körzet erdőterve (a bejegyzett erdőgazdálkodók erdőtervei) 2019. december 31-én lejárt. A körzeti erdőtervezési eljárást a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 6. számú melléklete alapján 2020-ban kellett volna lefolytatni, de ennek végrehajtása 2021-ben fog megtörténni. A Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály 2021. október 12-én hivatalból megindította a Dél-Borsodi erdőtervezési körzetre vonatkozó körzeti erdőtervezési eljárást (ikt. sz.: NFK-003760/027/2021). A 2009. évi XXXVII. törvény 113. § (17) bekezdése a) pontja szerint a korábbi erdőterv érvényessége az új erdőterv véglegessé válásáig fennmarad

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület két vadászati tájhoz tartozik. A tervezési terület a 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján két vadgazdálkodási tájegységbe tartozik: a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei terület egység az Északi hegy- és dombvidéki vadgazdálkodási tájon belül a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei terület egység a 205. sorszámú, („Bükkalja-taktaközi”) míg a Tiszától keletre eső tiszadobi részek a 111. számú („Tiszamenti”) vadgazdálkodási tájegységbe esnek. A tágabb térség vadállományának jellemzőit, a vadállomány-szabályozásának irányelveit, a fenntartandó vadlétszámra vonatkozó irányelveket, illetve a természet- és tájvédelmi szempontokat bemutató, a tájegységi vadgazdálkodási terv alapjául szolgáló dokumentum elérhető:

<http://www.ova.info.hu/ujvgtajak.html>

A tájegységi vadgazdálkodási terveket az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 14/2018. (VII. 3.) AM rendelet, valamint a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendelet tartalmazza.

¹ Az adat a tervezési területtel átfedő területértéket mutatja (hektárban)

A tervezési terület összesen négy vadgazdálkodási egységet (vadászterületet) érint:

- 657100, Taktaharkányi Takta Vt., Taktaharkány
- 657000, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság²
- 850150 Táncsics Vadásztársaság, Tiszadob
- 656900, II. Rákóczi Ferenc Vt., Tiszalúc

A vadgazdálkodási üzemtervek 2037.02.28-ig érvényesek.

Az üzemtervek a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztályán, illetve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztályán érhetők el.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek:

- Tisza folyó 494 fkm-től 744,85 fkm-ig (víztérkód: 15-164-1-1)
- Tiszalúci Holt-Tisza 032, 033, 069 hrsz (víztérkód: 05-112-1-1)
- Tiszalúci Holt-Tisza 0551, 0568, 0572 hrsz (víztérkód: 05-113-1-1)
- Inérhádi-főcsatorna (víztérkód: 05-156-2-1)

A Tisza folyón a halgazdálkodásra jogosult a Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szövetsége (H-4400, Nyíregyháza, Dózsa Gy. u. 23. fszt. 10.). A Tiszalúci Holt-Tisza vízterein halgazdálkodási jogosult a Sporthorgász Egyesület Tiszalúc.

Az Inérhádi-főcsatorna (víztérkód: 05-156-2-1) víztér vagyongazdálkodója és halgazdálkodási jogosultja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság. A vízteret víztér hivatalból indított eljárás alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Földművelésügyi Igazgatósága különleges rendeltetésűvé halgazdálkodási vízterületként vette nyilvántartásba az akkoriban hatályos, a halgazdálkodási vízterület különleges rendeltetésűvé nyilvánításának szabályairól szóló 44/2015. (VII.28.) FM rendelet alapján. A vízfolyásokban előforduló halfajok védelme és megőrzése érdekében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság az Inérhádi-főcsatornával kapcsolatos vízterben nem végez halgazdálkodási tevékenységet, tevékenysége hasznosítási elemet nem tartalmaz.

A hatósági nyilvántartásba vett halgazdálkodási jogosultak esetében az adott vízterületekre vonatkozó halgazdálkodási tervek az illetékes halgazdálkodási hatóságnál fellelhetők.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Vízyűjtő gazdálkodási szempontból a tervezési terület a Tisza részvízyűjtőn belül a 2-6 Sajó a Bódvával, a terület Takta-övcatornától északnyugatra eső része a 2-7 Hernád, Takta, valamint a terület Tiszától keletre eső része a 2-17 Hortobágy Berettyó tervezési alegységen helyezkedik el.

A vízyűjtő-gazdálkodási terveket első változatban a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, továbbá az érintett környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok 2010 áprilisában,

² A természetvédelmi célú különleges rendeltetésű vadászterület határát a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály BO-08/FM/2204-9/2019. sz. határozatában állapította meg.

a Víz Keretirányelv (VKI) hazai megvalósítása során készítették. A terv 2015-ig tartó feladatokat fogalmazott meg, de a VKI célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a határidők és feladatok 2021-ig, illetve 2027-ig (a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusáig) kitolhatók voltak. A jelenleg érvényes tervváltozatok az alábbiak:

- 2-6 Sajó a Bódvával – Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (Miskolc); 2016. április
- 2-7 Hernád, Takta – Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (Miskolc); 2016. április
- 2-17 Hortobágy, Berettyó – Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság (Debrecen); 2016. április

Az 1155/2016. (III. 31.) Kormány határozatban elfogadott „Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve” alapján a Natura 2000 fenntartási tervvel érintett vízfolyások a terület ÉNY-i részén a „Takta-övcatorna dél”, a terület keleti szélén a „Tisza Keletifőcsatornától Tiszabábolnáig” néven azonosított vízfolyás víztestek, melyek az országos besorolás szerint állandó vízjárásúak.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv elérhető:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

1.7.7. Egyéb tervek

Az alábbi fajmegőrzési tervek relevánsak a tervezési terület vonatkozásában:

- Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) fajmegőrzési terve - KvVM Természetvédelmi Hivatal, 2004
- Fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fajmegőrzési terve - VM Környezetügyért Felelős Államtitkárság, 2013
- Szalakóta (*Coracias garrulus*) fajmegőrzési terve – AM Természetmegőrzési Főosztály, 2020

Az Európai Unió irányelve alapján az „Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése” megnevezésű KEOP-2.5.0/B/09-12-2013-0001. számú projekt keretében nagyvízi mederkezelési tervdokumentáció készült.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	20	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): A szikes gyepek közül a réteket veszélyezteteti leginkább a kaszálás felhagyása, mivel ezek fajkészlete a kezeletlenség következtében gyorsan csökken. A szárazabb

3

Magyarázat: H (high) – magas; M (medium) – közepes; L (low) alacsony

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gyeptípusok kevésbé reagálnak érzékenyen a folyamatra.
				nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): mindkét jelölő státuszú lepkefajt veszélyeztetheti a becserjésedés és ezáltal a tápnövényeik (szikikocsord, lórom fajok) eltűnése által.
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	L	5	nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): a nem megfelelő időpontban elvégzett kaszáláskor jelentkezhethet ez a tényező. A bábozódáskor a hernyó a járatot úgy alakítja ki, hogy az imágó akadály nélkül a felszínre juthasson. Ezt a kijáratot szünteti meg, tömíti el a nehéz munkagépekkel végzett kaszálás. A rossz időpontban végzett kaszálás a növények száraiba rakott petéket elpusztítja.
F15	Felszíni vagy felszín alatti vizek pontszerű szennyezését okozó egyéb ipari és kereskedelmi tevékenységek és struktúrák	L	10	tompá folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) és törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>): az élőhelyeiket érő pontszerű szennyezések kismértékű veszélyeztető tényezőt jelentenek e fajokra nézve.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	10	Pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): a környező agrárterületeken és árokpartokon

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				erőteljesen terjed a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), mely már a tervezési terület szikes és mocsári gyepeiben is megtelepedett (elsősorban a vonalas létesítmények, utak, csatornák irányából terjed).
				vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): jelenleg még kisebb mértékben, az idegenhonos inváziós halfajok (pl. amurgéb (<i>Perccottus glenii</i>)) terjedése is veszélyezteti az állományát.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	50	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): a korábban szikesek fásítására használt keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) és az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), a gyepek felhagyásának következtében több helyen spontán terjedésnek indult. Hosszú távon egyes gyeprészek teljesen becserjésedhetnek e két inváziós faj terjedése miatt. Az egykor termesztett „Szarvasi I. energiafű” (<i>Agropyron elongatum</i> cv. 'Szarvas') terjedése is várható. <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) és gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) a gyepek felhagyásának következtében több helyen spontán terjedésnek indult. Hosszú távon egyes gyeprészek teljesen becserjésedhetnek az inváziós fajok terjedése miatt Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*): igen terhelt ez az élőhely inváziós fajokkal (amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), zöld

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				juhar (<i>Acer negundo</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>)).
				Nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): állományait veszélyezteti a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) terjedése, mivel csökkenti a tápnövényfaj állományát.
				nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): a gyalogakác terjedése a tápnövények (lórom fajok) visszaszorulására is hat, amely kedvezőtlenül hathat a lepkeállomány nagyságára.
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	H	50	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*): a térségi szárazodás az összes felsorolt élőhely állapotát rontja, a megfelelő mocsárréti-magassásos élőhelyek, továbbá a mocsarak, mocsárerdők lápok, láperdők, átalakulhatnak, eltűnhetnek. nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): a térségi szárazodás az élőhelyek állapotát rontja, a megfelelő mocsárréti-magassásos élőhelyek, továbbá az időszakos mocsarak átalakulhatnak, eltűnhetnek. régi csík (<i>Misgurnus fossilis</i>): a fajra káros hatással vannak a száraz nyarak, élettere egyre szűkül. vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): a legfontosabb veszélyeztető tényező a terület szárazodása, a faj szaporodóhelyeit adó időszakos víztestek gyors kiszáradása.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	30	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): a mocsárréteket erősen veszélyezteti az, hogyha művelésüket felhagyják, mert nagyon hamar becserjésednek és így átalakul az élőhely. nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): a gyepek cserjésedése, gyomosodása szűkíti a fajok életterét (ideértve a tápnövények életterét is). vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): a jövőben egyes, kisebb élőhelyeiknek növényzettel történő beárnyékolódása is veszélyeztetheti.
Potenciális és jövőbeli hatások:				
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	L	<5	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): a lepkefajokat több szempontból veszélyezteti (negatív hatások a nektárforrásra, mikroklímára stb), a rossz kaszálási gyakorlat, mely csökkentheti az állomány-nagyságot.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	<5	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>): a lepkefajokat több szempontból veszélyezteti (negatív hatások a nektárforrásra, mikroklímára stb), a túllegeltetés csökkentheti az állomány-nagyságukat.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	1	Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): a gyepeken történő technikai sportok, úgymint kvadozás, krossz motorozás a jelölő gyepek élőhelytípusok leromlásához vezethet.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>) és magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>): Horgászat során horgászszákmányul eshetnek.
				szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>): Csaliggyűjtés során szákmányul eshet.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

3.1.1. Fő célkitűzések

- Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:
- *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
- pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)
- tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- magyar bucó (*Zingel zingel*)
- balin (*Aspius aspius*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)
- széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- törpecsík (*Sabanejewia aurata*)
- vágó csík (*Cobitis taenia*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

- A mocsárréti (6440) élőhely típus állományainak fenntartása / helyreállítása legeltetéssel / kaszálással;
- A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes gyepek (1530) és közösségi jelentőségű löszgyepek (6250) fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikoltságának fenntartásával, a mezsgyék kíméletével;

- A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása a mocsárrétek és kaszálórétek jó ökológiai állapotának fenntartásával / helyreállításával;
- A sziki kocsordos rétekhez köthető nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunanta*) élőhelyein a kaszálási időpontok illetve a kaszálási módok megválasztását az adott év vízjárási viszonyainak megfelelően kell meghatározni, figyelembe véve a tápnövény fenológiai fázisát, állapotát is;
- A Tisza és a Sajó, kedvező ökológiai állapotának fenntartása / helyreállítása a kívülről érkező szennyező hatások csökkentésével, illetve a meder és a partvonal állapotát, a hosszirányú átjárhatóságot és a vízminőséget érintő egyéb negatív hatások megelőzésével (különösen a tompa folyamkagyló */Unio crassus/* és az áramláskedvelő halfajok, úgymint magyar bucó */Zingel zingel/*, balin */Aspius aspius/*, selymes durbincs */Gymnocephalus schraetzer/*, széles durbincs */Gymnocephalus baloni/*, törpecsík */Sabanejewia aurata/*, vágó csík */Cobitis taenia/* kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartásához / eléréséhez);
- A holtmedrek és időszakos mocsarak (pl. Tiszalúci-morotva, Kerek-tó, Görbe-tó, Nagy-fenék) kedvező ökológiai állapotának fenntartása / helyreállítása a kívülről érkező szennyező hatások csökkentésével, a vízminőséget érintő negatív hatások megelőzésével (különösen a mocsarakhoz és hínaras víztestekhez köthető halfajok, úgymint a réti csík */Misgurnus fossilis/* és a szivárványos ökle */Rhodeus sericeus amarus/* kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartásához / eléréséhez);
- A vöröshasú unka (*Bombina bombina*) élő- és szaporodóhelyeit adó állóvizek, különösen az időszakos mocsarak fennmaradásának biztosítása a hullámtér hidrológiai viszonyainak megőrzésével, a vizes és a szárazföldi időszakban történő élőhely-rombolás, szennyezés megelőzésével;
- A vöröshasú unka (*Bombina bombina*) teljes életciklusát biztosító vízi-vizes-szárazföldi élőhely-komplexek jó természetességi állapotának megőrzése, különösen az időszakos vándorlást, illetve diszperziót biztosító folyosók fenntartása / helyreállítása;
- A vízfolyásokat kísérő ligeterdő sáv, mint több jelölő faj számára fontos élőhely és ökológiai folyosó fenntartása, ökológiai állapotának (elegyesség, koreloszlás, holt faanyag mennyisége) javítása, az inváziós fásszárúak visszaszorítása mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel.

3.1.2. További célok

- A puhafás ligeterdők (91E0) és a területen fragmentálisan előforduló, közösségi jelentőségű keményfa ligeterdők (91F0) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása / helyreállítása, különösen a természetes folyamatok érvényesülésének biztosításával, a holt faanyag mennyiségének növelésével, illetve egyes inváziós növényfajok visszaszorításával mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A legelő állatfajok tekintetében prioritást élvez a szarvasmarha, a juh és a ló;
- A gyepek részarányának növelése, az arra alkalmas szántóföldek visszagyepesítésével;
- A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív, ill. integrált növényvédelmi rendszereket;

- A gyepeken felverődő szűrős legelőgyomok arányának csökkentése, előtérbe helyezve a mechanikus gyomirtást;
- A magassárrétek beerdősülésének és benádasodásának megakadályozása cserjeirtással és kaszálással;
- A mocsárrétek, nádasodó gyepek tavaszi avartüzeinek megelőzése kaszálással, tűzfigyelő szolgálattal, esetlegesen polgári természetvédelmi őrök bevonásával;
- A területen található, a mocsárrét (6440) és löszgyepek (6250) élőhely típusokba nem sorolható másodlagos gyepek kedvező természetvédelmi helyzetének (cél a jelölő gyepek élőhely típusokká /6440, 6250/ alakulás) elérése, elsősorban legeltetéssel / kaszálással, illetve a cserjésedés visszaszorításával, mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris, hazai fűz és nyarak);
- A területen előforduló mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek (belvizes szántók, kubikgödrök) vízellátottságának a biztosítása, a gyepeken található belvíz lehetőség szerinti megtartásával;
- Gyepkezelések során a szegélycserjések, fűzbokros területek, cserjés sávok és foltok részleges kímélete, valamint hagyásfák megtartása;
- Az inváziós fafajokkal fertőzött erdőállományok természetességének javítása, elsősorban a gyalogakác, a fehér akác, a zöld juhar és az amerikai kőris visszaszorításával, mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A vonalas létesítmények (utak, csatornák, árkok) mellett terjedő – és ezáltal erős fertőzési gócként jelentkező – inváziós növényfajok visszaszorítása szükséges (pl. gyalogakác, selyemkóró, aranyvessző és adventív őszirózsa fajok, süntők);
- Az érintkező szántóföldi kultúrák irányából jelentkező vegyszerbemosódás kedvezőtlen hatásainak (gyomosodás, szegélyesedés) a csökkentése.

3.2. Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmaznak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat. A tervezési terület meglehetősen mozaikos (összesen 980 élőhelyfolt került lehatárolásra). A kezelési egységekbe beletartoznak olyan kisebb kiterjedésű élőhelyek is, melyeket a nagyobb egység részeként kell értelmezni (pl. gyepterületeken található facsoportok, mocsárfoltok, illetve mezőgazdasági területek közötti és azokat határoló utak, csatornák). A kezelési egységek határvonalai nem éles választóvonalak, így ezek földrészlet szintű szabályozása alapvetően finomabb léptékben tehető meg (pl. a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében szereplő területek esetében a legeltetési terv, illetve a bérleti szerződések mellékleteiben).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és önkéntesen vállalható előírás javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket).

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

A kezelési egységekre (KE) vonatkozó részletes kifejtését megelőzően a teljes tervezési terület vonatkozásában megadjuk a gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatokat (A. pont), a gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatokat (B. pont) és a kötelezően betartandó előírásokat (C. pont).

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon (utakon, villanypárhuzamokban) a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés (növényzet visszavágása, zajterhelés, zavarás) minimalizálásra kerüljön.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle (pl. tanösvényt, turistautat érintő) karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és

megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembe vétele mellett, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybe vétele mellett lehet végezni.

- Természetvédelmi infrastruktúraként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés, vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságot értesíteni szükséges.

Az ingatlanok (kiemelten a vonalas objektumok) karbantartása során a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között javasolt elvégezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Az idegenhonos fajok (főleg fehér akác, zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác) eltávolítása javasolt a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B) Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

Gyepgazdálkodás:

A gyepgazdálkodás során biztosítani szükséges a nyílt pusztai táj egységes arculatának fenntartását, az ebbe szervesen illeszkedő, ember alkotta és fás tájelemek megőrzését (ideértve a gémeskútakat, itatókat, hodályokat). A természetes és természetsszerű élőhelyek, társulások megőrzése az extenzív gyepgazdálkodással valósítható meg. A tervezési terület egészére vonatkozóan nem adható meg sem a kaszálás, sem pedig a legeltetés prioritásként. Míg a mozaikos szikeseknél a legeltetés biztosítja a természetes állapotok fenntartását, addig az érzékenyebb élőhelytípusoknál (pl. mocsárrétek, löszgyep fragmentumok) a kaszálás a kedvezőbb hasznosítás. A két kezelési mód együttes használata (pl. a gyepek őszi átlegeltetése) is kedvező lehet természetvédelmi szempontból. A meglévő legeltetési infrastruktúra fenntartandó, illetve fejlesztési javaslatok is megfogalmazásra kerültek. Kiemelt feladatot jelent a belvízelvezető csatornákat kísérő parti növényzetben az idegenhonos fajok (kiemelten a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) visszaszorítása, terjedésének a megakadályozása.

Erdőgazdálkodás

A tervezési területen 531 hektár erdőtervezett erdő található. Az erdőtervezett tömbből 509,37 hektárt tesznek ki az erdőrésztetek, míg az egyéb résztetek (épület, vízfolyás,

nyiladékok, utak, tisztások) területe 21,63 hektár. Az erdőrészek alapján számított erdőszűrség összességében 11,2%-os. A honos erdőállományok (főleg kocsányos tölgyesek, kőrisesek, hazai nyárasok és fűzesek) összkiterjedése megegyezik az idegenhonos állományokéval (nemes nyárasok, akácosok). Míg előbbieknél a természetesség megőrzése, fejlesztése kerül előtérbe (pl. az állományokba behatoló intenzíven terjedő és inváziós fafajok visszaszorítása, az elegyesség biztosítása a felújítások során és az erdőszerkezeti mutatók, így pl. holtfa jelenlétének növelése, cserjés szegélyek kialakítása), addig az idegenhonos állományoknál – figyelembe véve az átfedő védett természeti területi érintettséget is – a fafajcserés szerkezet-átalakítás fokozatos végrehajtása javasolt. A meglévő fásítások természetsszerű kezelésével számos természetvédelmi célkitűzés is megvalósítható (kiemelten a terület különleges madárvédelmi területtel való átfedésére). Itt hangsúlyosan jelentkezik a tervezési területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris, vadrőg).

Vadgazdálkodás:

A vadgazdálkodás feladatai a meglévő vadászati berendezésekkel megvalósíthatók, további vadászati infrastruktúra-fejlesztés nem indokolt. A szegélyélőhelyek, mint vadbúvók, ideértve a mezsgyék, cserjesávok és fasorok kímélete, fejlesztése (felújítása) kiemelten fontos az apróvad megőrzése, állományának fejlesztése szempontjából (mely közvetve az átfedő különleges madárvédelmi terület célkitűzéseit is szolgálja).

C) Kötelezően betartandó előírások:

A legfontosabb kötelezően betartandó előírásokat az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél adjuk meg. Az alábbi jogszabályokat a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételjük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkoznak.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5§ 1) bekezdése alapján földhasználó köteles a termőföldet művelési ágának megfelelő termeléssel hasznosítani, vagy termelés folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni (hasznosítási kötelezettség).

Az erdők fenntartására és a bennük folytatott gazdálkodásra, kezelésre vonatkozó általános (kötelezően betartandó) szabályokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint a végrehajtására kiadott 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet rögzíti. Az éves erdőgazdasági munkák alapját a körzeti erdőtervekben, az erdőgazdálkodó részére kiadott erdőtervekben megállapított előírások és lehetőségek adják (érintett erdőtervezési körzetek: Dél-borsodi- és Közép-Tisza-vidéki erdőtervezési körzet).

A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban. Mivel a faj az Európai Unió inváziós listájára is felkerült, így az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

Az érintett vízfolyásshakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.)

Korm. rendeletben, a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendeletben, a 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie, melyhez a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet az ÉMVIZIG kezelésében lévő Stázsa-patak, Hímestói-csatorna, Csüllőéri-csatorna és a Kerektó-Muszkafoki-csatorna vízfolyások esetében 3 méteres, a Takta-övesatorna és az Inérhátifőcsatorna esetében 6 méteres parti sávot ír elő. A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet meghatározza a csatornahálózat üzemeltetésére és működtetésére vonatkozó előírásokat.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről (különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra).
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló KvVM rendelet

A tervezési területen található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken a 2001. évi LXIV. tv. [továbbiakban: Kötv.] előírásai alapján régészeti kutatás, vagy földmunkával járó tevékenység csak az örökségvédelmi hatósággal előzetesen egyeztetett és jóváhagyott módon végezhető. A Kötv. 9. § és 10. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. Ha nyilvántartott régészeti lelőhelyen kívül, bárhol régészeti leletek kerülnek elő, vagy ennek gyanúja felmerül, akkor a Kötv. 24. §-a értelmében a bolygatást azonnal abba kell hagyni, az esetről a területileg illetékes Herman Ottó Múzeumot (3529 Miskolc, Görgey u. 28.) és az örökségvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell, a területet és a talált leleteket a felelős őrzés szabályai szerint megőrizni és a múzeum képviselőjének szükséges átadni

A tervezési területen a fentiekben túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1.KE-1 kezelési egység: Lápok, láposodó élőhelyek

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési terület nagy értékét képezik az annak északi, északnyugati részén található, főképp egykori elhagyott medrekben kialakult lápi élőhelyek. A láposodó, láp jellegű területek hasznosítása csak a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében levő területeken valósul meg. A területek egy részén természetvédelmi szempontú nádvágás történik. A nem a nemzeti parki vagyonkezelésében levő (magán, vízügy, alapítványi stb.) területeken jelenleg kezelés nem történik. A kezelési egység kiterjedése 415,5 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: lápi hínár (A24), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zsombékoló magassásrétek (B5), fűzlápok (J1a), láp- és mocsárrdők (J2), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA) / Natura 2000 élőhelytípusok: enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*), természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kislepke aszat (*Cirsium brachycephalum*), orvosi pióca (*Hirudo medicinalis*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vágócsík (*Cobitis taenia*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), lápi póc (*Umbra krameri*), vidra (*Lutra lutra*)
- érintett egyéb fajok: nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), rucaöröm (*Salvinia natans*), tőzegmoha-fajok (*Sphagnum* spp.), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), mocsári béka (*Rana arvalis*), vízisikló (*Natrix natrix*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), nyári lúd (*Anser anser*), vörös gém (*Ardea purpurea*), üstökösgém (*Ardeola ralloides*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), vízicsibe-fajok (*Porzana* spp.), guvat (*Rallus aquaticus*), függőcinege (*Remiz pendulinus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 0157/a, 0157/b*, 0158*, 0160/a*, 0160/b*, 0162/1*, 0162/4*, 0162/5*, 0163/1/a*, 0163/1b, 0163/2*, 0163/3*, 0164/1*, 0164/2*, 0166, 0167/a*, 0167/b*, 0169*, 0170/a*, 0170/b*, 0171*, 0172*, 0174/2*, 0175/1*, 0177/2*, 0179*, 0180/4/a*, 0180/4/b*, 0180/4/c*, 0181*; Tiszadob 0494*, 0495/7*, 0505*, 0509*, 0510/a*, 0510/b*; Tiszalúc 0165*, 046/a*, 046/b*, 046/c*, 047*, 048*, 049*, 050/20*, 050/21*, 050/22*, 052/2/b*, 053*, 054/9/a*, 056*, 057/1/a*, 057/1/b*, 057/1/c*, 057/1/f*, 057/10/a*, 057/2*, 057/3*, 057/4*, 057/5*, 057/6*, 057/7*, 057/8*, 057/9*, 058*, 059*, 060/1/a*, 060/1/b*, 060/1/c*, 060/2*, 061*, 062*, 063*, 066/1*, 067*,

068/2/a*, 068/2/b*, 068/3*, 068/4/a*, 068/4/b*, 068/4/c*, 069*, 072/2*, 072/3*, 072/4/a*, 072/4/b*, 072/4/c*, 072/4/d*, 072/4/f/, 072/5/a*, 072/5/b*

- érintett erdőrészletek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 7A*, Tiszalúc 14VI*, 16A*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A láposodó területeken természetvédelmi problémaként jelentkezik a nem megfelelő vízellátottság, az időnkénti kiszáradás. Javasoljuk megvizsgálni egy biztonságos vízutánpótlási rendszer kialakításának lehetőségét. A kezelési egység területe nem igényel hasznosítást, csak esetlegesen a természetvédelmi kezelő által végrehajtandó beavatkozások (cserjésedés-nádasodás szabályozása) elfogadhatók. Így szükséges a nádas élőhelyek természetvédelmi szempontú nádvágással való évenkénti kezelése, mely a területek 30%/év hasznosítása mellett valószínűsíthető meg.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások, a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V66	A legeltetés nem megengedett.
V67	A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. <i>[Magyarázat: kivétel a természetvédelmi kezelő beavatkozásai, nádas részleges vágása, cserjeirtás].</i>

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” között javasoljuk, hogy vizsgálni szükséges egy biztonságos vízutánpótlási rendszer kialakításának lehetőségét. A kezelési egység vízpótlási rendszerének kialakítását egy erre irányuló pályázat keretén belül kellene végrehajtani. Ez egyben élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Kulcsfontosságú a zavartalanság és az állandó vízmennyiség megtartása ezeken az élőhelyeken. A lápi élőhelyek [enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) és természetes disztróf tavak és tavacsók (3160) élőhelytípusok] unikálisak ebben a tájban. Javasolt mindent megtenni a megőrzésük érdekében. Ugyanakkor a nádasok részleges aratásával az élőhelyi változatosság növelhető, amely előnyös lehet számos fajnak. A lápi élőhelyeken a vízháztartás javítása a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), a lápi póc (*Umbra krameri*), az apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a vágó csík (*Cobitis taenia*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vidra (*Lutra lutra*) és az orvosi póca (*Hirudo medicinalis*) közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetét javítja.

3.2.1.2.KE-2 kezelési egység: Harmatkásás, mételykórós mocsári élőhelyek

a) A kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak azok a vizes élőhelyek, amelyeken a tőzegképződés nincs, vagy kevésbé van jelen, tehát nem láposodnak, nem állandó vízűek, inkább asztatikus jellegűek. Elsősorban harmatkásás, mételykórós, mocsári élőhelyek tartoznak ide, kevés zsombékossal. Ide kerültek besorolásra a magassásos, nádasodó magassásos élőhelyek is, valamint zárványként egyéb (degradált) élőhelytípusok is. A kezelési egység területének mintegy 50%-át kezelik, elsősorban kaszálással, szárzúzással, a nádasok viszont nem állnak kezelés alatt. Összes kiterjedésük 421,7 hektár. A kezelési egység területén kb. 90%-ban a Tiszatáj Közalapítvány a kezelő, a fennmaradó kb. 10% nemzeti park igazgatósági érintettségű terület. A kezelési egység nagy része országos jelentőségű védett természeti terület, a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet része.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak (B3), lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4), nem zsombékoló magassásrétek (B5), mocsárrétek (D34), nedves felszínek természetes pionír növényzete (I1), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7) / Natura 2000 élőhelytípusok: oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiskékű aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

- érintett egyéb fajok: debreceni torma (*Armoracia macrocarpa*), tiszaparti margitvirág (*Chrysanthemum serotinum*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), nyári tőzike (*Leucojum aestivum*), pompás kosbor (*Anacamptis laxiflora* ssp. *elegans*), békaszőlő-faj (*Potamogeton sarmaticus*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), rucaöröm (*Salvinia natans*), mocsári aggófű (*Senecio paludosus*), kolokán (*Stratoides aloides*), sulyom (*Trapa natans*), hosszúlevelű veronika (*Pseudolysimachion longifolium*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), Rana spp. (kivéve *temporaria*), vízisikló (*Natrix natrix*), fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*), kanalas réce (*Anas clypeata*), csörgő réce (*Anas crecca*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), bőjtű réce (*Anas querquedula*), kendermagos réce (*Anas strepera*), nyári lúd (*Anser anser*), vörös gém (*Ardea purpurea*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), réti fülesbagoly (*Asio flammeus*), cigányréce (*Aythya nyroca*), Bölömbika (*Botaurus stellaris*), kerцерéce (*Bucephala clangula*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), haris (*Crex crex*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), nagy goda (*Limosa limosa*), barna kánya (*Milvus migrans*), nagy póling (*Numenius arquata*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), guvat (*Rallus aquaticus*), függőscinege (*Remiz pendulinus*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), réti cankó (*Tringa glareola*), piros lábó cankó (*Tringa totanus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)
- érintett földrészek (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 0156, 0157/a*, 0157/b*, 0158*, 0159*, 0160/a*, 0160/b*, 0162/1*, 0162/2, 0162/3, 0162/4*, 0162/5*, 0163/1/a*, 0163/2*, 0163/3*, 0164/1*, 0164/2*, 0167/a*, 0167/b*, 0169*, 0170/a*, 0171*, 0172*, 0173/1/a, 0173/1/b, 0173/1/c, 0173/3, 0173/4, 0174/1*, 0174/2*, 0175/1*, 0175/2*, 0177/2*, 0179*, 0180/4/a*, 0180/4/b*, 0180/4/c*, 0185/a*, 0209*, 0211/2*, 0216*, 0230*, 0231/1*, 0231/10*, 0231/8*, 0231/9*, 0237*, 0239*, 0240/c*, 0240/d*, 0244*, 0251*, 0252*, 0253*, 0254*, 0260/2*, 0264*, 0265/a*, 0265/b*, 0265/c*, 0265/d*, 0267/1/a*, 0268/4*, 0268/5/a*, 0268/7*, 0269*, 0277*, 0278*, 0280/1/a*, 0284/10*, 0284/3*, 0284/4*, 0284/6*, 0284/7*, 0284/8*, 0284/9*; Tiszadob 0444/3*, 0444/4*, 0453/3/a*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0453/3/d*, 0453/3/f*, 0453/5, 0454*, 0459*, 0464*, 0465*, 0466/1*, 0468/1*, 0487*, 0490/1/a*, 0491*, 0492*, 0493/1*, 0494*, 0495/7*, 0495/9*, 0498/2*, 0500*, 0502/a*, 0502/b*, 0505*, 0506*, 0507*, 0516*, 0547/1*, 0591*, 0593*, 0595*, 0596, 0597*, 0606*, 0607*; Tiszaújlóc 047*, 048*, 050/10*, 050/11*, 050/12*, 050/13*, 050/14*, 050/15*, 050/16*, 050/17*, 050/2*, 050/20*, 050/3*, 050/4*, 050/5*, 050/6*, 050/7*, 050/8*, 050/9*, 053*, 054/10*, 054/12*, 054/14*, 054/15*, 054/16*, 054/7*, 054/9/a*, 054/9/b*, 054/9/c*, 055/a*, 055/b*, 055/c*, 055/d*, 055/f*, 055/g*, 056*, 057/1/a*, 057/1/c*, 057/10/a*, 057/2*, 057/6*, 057/8*, 057/9*, 059*, 060/1/a*, 060/1/b*, 060/1/c*, 060/2*, 062*, 063*, 066/1*, 066/2*, 067*, 068/2/b*, 068/3*, 068/4/a*, 068/4/b*, 068/4/c*, 069*, 070/a*, 070/c*, 071*, 072/3*, 072/5/a*; Tiszaújváros 0259/2*, 0259/5*, 0260*, 0263/3/a*, 0263/4*, 0263/5*, 0265*, 0266/f*

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 7A*, Tiszalúc 14VI*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Ezek a területek javasolt a kaszálással történő területkezelés. Az üdőbb magasságúak mindenképp 50% arányban visszahagyandók. Szárzúzással történő hasznosítás nem javasolt, a visszamaradt kaszálás nemes réteggé marad vissza, mely fajszegényedéséhez, a növényzet átalakulásához vezet. A nádasok esetében a természetvédelmi szempontú nádvágás szükséges, évi váltakozással, 1/3-ad arányban.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni. A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területére eső részek az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni (pl. kaszálási engedélyek). További, kötelezően betartandó előírásokat tartalmaznak a nemzeti park igazgatóság által bérbeadott területek esetében a haszonbérleti szerződések.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY96	20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként [Megjegyzés:

	<i>magassásosok esetében 50%-os terület visszahagyása javasolt].</i>
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY128	Kaszálás szárazúzással nem helyettesíthető.

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V51	A nádas minimum 30-40%-át nem szabad learatni.
V52	A hagyásfoltok évente eltérő helyen történő kialakítása.
V57	A nádatarítás csak fagyott talajon végezhető.
V58	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
V59	Nádat deponálni, válogatni a területen nem megengedett.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Vizsgálni szükséges egy biztonságos vízutánpótlási rendszer kialakításának lehetőségét. A kezelési egység vízpótlási rendszerének kialakítását egy erre irányuló pályázat keretén belül kellene végrehajtani. Ugyanez a javaslat a KE-1 területén is megjelent.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A mocsári élőhelyek, magassásosok (továbbá az érintett közösségi jelentőségű természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) élőhelyek) fennmaradásához a javaslatok között leírt kezelés szükséges, különben a szukcessziós folyamatok következtében az élőhelyek megszűnnek. Fontos a kaszálás, mint fenntartó kezelés és a nádasok mozaikos aratása. A vizes élőhelyek fenntartása a kistűzű aszat (*Cirsium brachycephalum*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), a vágó csík (*Cobitis taenia*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vidra (*Lutra lutra*) és az orvosi pióca (*Hirudo medicinalis*) közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetét javítja.

3.2.1.3.KE-3 kezelési egység: Tisza folyó medre

a) A kezelési egység meghatározása:

A Tisza légifelvétel alapján lehatárolt medre tartozik a kezelési egységbe. A víztest halászati vízterület besorolása. A folyóvíz, mint speciális élőhely külön kezelési egységben történő lehatárolása indokolt. Összes kiterjedése 72,1 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhely: folyóvizek (U8) / Natura 2000 élőhely: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), homoki küllő (*Gobio kessleri*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), magyar bucó (*Zingel zingel*), német bucó (*Zingel streber*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsiai hód (*Castor fiber*)
- érintett egyéb fajok: tiszavirág (*Palingenia longicauda*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), jégmadár (*Alcedo atthis*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), halászsas (*Pandion haliaeetus*), jegesréce (*Clangula hyemalis*), menyét (*Mustella nivalis*), hermelin (*Mustella erminea*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Tiszadob 0608*, 0433*
- érintett erdőrészetek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legfontosabb a folyó jelenlegi, természeteshez közeli vízdinamikájának, nagyvizek esetén az ártér elöntésének biztosítása. A vízparti vegetáció (különösen a vízfolyást kísérő ligeterdő sávok) eltávolítása a folyóvizek élőhelyi értékét az esetek többségében lerontja. A vízparti vegetáció kezelését a konkrét vízügyi célok ismeretében, a helyi viszonyokra alkalmazva, a természetvédelmi célok figyelembe vételével javasolt megvalósítani. A fás növényzet teljes kiirtása a vízfolyás partjáról természetvédelmi szempontból nem elfogadható. A vízfolyások parti vegetációjában előforduló idegenhonos inváziós növényfajok visszaszorítását legeltetés, kaszálás és speciális természetvédelmi kezelések útján ajánlott végezni. Fontos az új inváziós gócpontok kialakulásának megelőzése. A tervezett vízkárelhárítási és vízrendezési fenntartási munkák kivitelezését megelőzően, természetvédelmi-ökológiai szempontokat figyelembe vevő, aktuális vízkárelhárítási és víz-rendezési terv készítését és egyeztetését javasoljuk a működési terület szerint illetékes természetvédelmi kezelővel (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság). A természetközeli esésviszonyok, ill. áramlási viszonyok fenntartása miatt a kezelési egységbe tartozó Tisza szakaszon mindenképpen el kell kerülni a jelenlegi duzzasztási szintek emelését, a duzzasztott szakaszok hosszának növekedését, ill. új duzzasztott szakaszok kialakulását. A természetközeli mederanyag-minőségi, ill. hidromorfológiai viszonyok fenntartása miatt a kezelési egységbe tartozó Tisza szakaszon mindenképpen el kell kerülni a mesterséges aljzattípusok (mint pl.: mesterséges kőszórással borított mederfalak) arányának növekedését, ill. a folyó természetes felszínformáló tevékenységének eredményeként kialakuló felszínformák, úgymint palajok, szigetek, természetes szakadó partfalak emberi okokra visszavezethető megszűnését. A vízfolyásokban előforduló idegenhonos inváziós állatfajok bekerülésének megelőzésére a horgászatot folytató szervezetekkel történő együttműködés (haltelepítések szabályozása), illetve a lakossági tájékoztatás szükséges. A már bekerült idegenhonos inváziós halfajok gyérítése szintén a horgászatot folytató szervezetekkel történő együttműködést kívánja meg.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében eleve megtiltja az idegenhonos fajok telepítését. A vízfolyások tekintetében az előírásokat a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III.14.) Korm. rendelet ismerteti.

- Javasolt előírások:

Önkéntesen vállalható előírások-javaslatok a kezelési egység vonatkozásában nem adhatók meg.

- e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel.

- f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nem merülnek fel.

- g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A természetközeli esésviszonyok, ill. áramlási viszonyok fenntartása, továbbá a természetközeli mederanyag-minőségi, ill. hidromorfológiai viszonyok fenntartása a Tisza közösségi jelentőségű fajainak [tompá folyamkagyló (*Unio crassus*), balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), homoki küllő (*Gobio kessleri*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), magyar bucó (*Zingel zingel*), német bucó (*Zingel streber*)] állományaira vannak kedvező hatással: a duzzasztás megváltoztatja a folyó természetes esésviszonyait. A duzzasztó műtárgy fölött kialakuló bögében az áramlási sebesség az eredeti érték töredékére csökken, minek következtében lecsökken a folyó munkavégző képessége. Ez maga után vonja a bögében a finom szemcseméretű üledék, döntően az igen finom szemű homok és az iszapfrakció kiülepedését. Ebből következően a bögé feliszapolódik, megváltoznak az eredeti, természetes aljzatviszonyok. A fenti ökológiai környezeti tényezőkben bekövetkező változások következtében megváltozik a bögézet szakasz életközösségének fajösszetétele, ill. az egyes fajok mennyiségi viszonyai. A kifejezetten áramlaskedvelő un. reofil fajok egyedsűrűsége lecsökken, a szűkebb toleranciaspektrumú reofil fajok akár teljes mértékben eltűnhetnek a bögézet szakasról. Ugyanez történik a durvább szemcseösszetételű mederanyagot preferáló bentikus fajokkal is. A mesterséges aljzatok, mint például a kőszórás megjelenésével és arányának növekedésével a folyóvízi élőhely aljzat kínálatában egy új, természetes nem előforduló habitattípus jelenik meg. A folyó természetes életközösségének nincs olyan tagja, mely kifejezetten ehhez az élőhelytípushoz kötődne, kifejezetten ehhez adaptálódott volna. Ennek ellenére a folyóvízi életközösség megpróbálja birtokba venni az új típusú élőhelyfoltokat. Ebben a kolonizációs folyamatban általában azok a fajok járnak élen,

melyek számos környezeti tényezőre nézve tágtűrűsű, jó kompetíciós képességű, generalista fajok. Általában ezen fajok közé tartoznak a folyó életközösségbe emberi tevékenység közreműködésével, gyakran teljesen már biogeográfiai régióból bekerülő adventív és inváziós fajok is. Következésképpen sok esetben a mesterséges aljzattípusok jelentős arányú megjelenése elősegíti az adventív és az inváziós fajok terjedését, térhódítását, minek következtében a folyó eredeti életközösségének mintázata átalakul. A vízparti vegetáció eltávolítása a vidra (*Lutra lutra*) és az eurázsiai hód (*Castor fiber*) közösségi jelentőségű fajok szempontjából kedvezőtlen.

3.2.1.4.KE-4 kezelési egység: Takta-övcSATORNA

a) A kezelési egység meghatározása:

Ide tartozik a Takta-övcSATORNA. Összes kiterjedése 13,9 hektár. Halászati vízterületként a Tiszaúci Sporthorgász Egyesület kezelésében van, ezen kívül más hasznosítása nincs. A terület kotrása és fenékszilip beépítése egy KEOP projekt keretében valósult meg 2011-2013-ban.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípus: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac) / Natura 2000 élőhelytípus: Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- érintett közösségi jelentőségű fajok: tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsiai hód (*Castor fiber*)
- érintett egyéb fajok: rucaöröm (*Salvinia natans*), sulyom (*Trapa natans*), varangyfajok (*Bufo* spp.), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), *Rana* spp. (kivéve *R. temporaria*), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), jégmadár (*Alcedo atthis*), kanalas réce (*Anas clypeata*), csörgő réce (*Anas crecca*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), cigányréce (*Aythya nyroca*), szürke gém (*Ardea cinerea*), vörös gém (*Ardea purpurea*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), függőcinege (*Remiz pendulinus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)
- érintett földrészek (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges): Tiszaúci 067*, 069*
- érintett erdőrészek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Takta-cSATORNA kezelési egységhez tartozó részének legnagyobb problémája a lágyiszappal való feltöltődése. A korábban elvégzett rekonstrukciós munkák során a kotrás mellett épült egy fenékgát is, amelynek rendeltetése a viszonylag állandó vízszint megtartása. Ez a vízszint a vízmértéken mérve 144 cm, de ez a teljes mederszélesség (egykori Tisza meder) vízellátását nem teszi lehetővé. Javaslatunk szerint magasabb állandó vízállás biztosítása lenne szükséges. A kezelési egység jobb vízellátását a Taktaközi-főcsatorna által biztosítani lehetne a Taktaföldvári-zsilip megnyitásával. A Taktán mindenképp szükségesek lennének

rekonstrukciós munkák, ez a vízügyi kezelő közreműködésével, pályázat útján lenne lehetséges. Ezzel az új vízpótlási rendszer kialakításával nyílna lehetőség nem csak a Takta, hanem az egész tervezési terület ökológiai vízigényének kielégítésére.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V09	Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
V63	Élőhely-rekonstrukció.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” bekezdésben megadott javaslatok élőhelyfejlesztési javaslatnak minősülnek.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

h) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó élőhelyek, köztük a közösségi jelentőségű természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150) élőhely és a közösségi jelentőségű állatfajok [tompá folyamkagyló (*Unio crassus*), balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsiai hód (*Castor fiber*)] állományainak fennmaradása alapvetően a vízháztartási viszonyok függvénye. A vízmennyiség növelése a mederben várhatóan egyre hangsúlyosabb feladat lesz az aszályos időszakok hosszának növekedése miatt.

3.2.1.5. KE-5 kezelési egység: Tiszalúci Holt-Tisza és egyéb holtmedrek

a) A kezelési egység meghatározása:

Ide tartozik a Tiszalúci Holt-Tisza és a Natura 2000 terület nagyobb holtmedrei (Kerek-tó, Görbe-tó, Bivalyos). Összes kiterjedésük 176,5 hektár. A tiszalúci Holt-Tisza területe halászati szempontból hasznosított, a halászati jog gyakorlója a Sporthorgász Egyesület Tiszalúc, kezelője a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, ahogy a többi fent jelzett víztest esetében is.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: lápi hínár (A24), álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok (B1b), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zsombékoló magassásrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), nedves felszínek természetes pionír növényzete (I1), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), üde és nedves cserjések (P2a), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB) / Natura 2000 élőhelytípusok: oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130), természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150), természetes disztróf tavak és tavacsók (3160)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), vidra (*Lutra lutra*)
- érintett egyéb fajok: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), tündérfátyol (*Nymphoides peltata*), rucaöröm (*Salvinia natans*), tűzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), varangyfajok (*Bufo* spp.), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), jégmadár (*Alcedo atthis*), kanalas réce (*Anas clypeata*), csörgő réce (*Anas crecca*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), bőjti réce (*Anas querquedula*), kendermagos réce (*Anas strepera*), nyári lúd (*Anser anser*), szürke gém (*Ardea cinerea*), vörös gém (*Ardea purpurea*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), cigányréce (*Aythya nyroca*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), kerцерéce (*Bucephala clangula*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), halászsas (*Pandion haliaetus*), barna kánya (*Milvus migrans*), haris (*Crex crex*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), nagy goda (*Limosa limosa*), nagy póling (*Numenius arquata*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), guvat (*Rallus aquaticus*), függőcinege (*Remiz pendulinus*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*), vízicsibe-fajok (*Porzana* spp.), réti cankó (*Tringa glareola*), piroszlábú cankó (*Tringa totanus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)

- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0230*, 0265/d*, 0252*, 0226/3*, 0248*, 0243/b, 0243/a*, 0266*, 0245/a*, 0237*, 0226/2*, 0246/1*, 0250*, 0265/a*, 0265/c*, 0267/1/a*, 0265/f*, 0245/b*, 0238*, 0244*, 0216*, 0224*, 0225*, 0284/10*, 0226/4*, 0283*, 0249*, 0251*, 0259*, 0267/1/b*, 0284/4*, 0239*, 0253*, 0284/11*, 0226/1*, 0240/c*. Tiszadob: 0550/2*, 0551*, 0466/2*, 0466/1*, 0398/a*, 0468/1*. Tiszalúc: 069*, 066/1*, 032*, 033, 067*, 070/a*, 071*, 070/c*. Tiszaújváros: 0259/5*, 0262/1*, 0260*, 0263/3/c*, 0262/2*.
- érintett erdőrészletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 5A*, 5M*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Tiszalúci Holt-Tiszán a horgászati hasznosítás miatt jelentős a zavarás. A területen sok az illegálisan épített horgászállás, stég. Vízivad vadászata határjellege miatt nincs. Az inváziós halfajok jelenléte nem kívánt ökológiai hatásokat eredményeztek a Tiszalúci Holt-Tisza területén. A haltelepítések összetételének módosítását javasoljuk, annak érdekében, hogy a ponty-centrikusság helyett elmozdulás történjen a compó és a széles kárász irányába. Az idegenhonos fajok (amur, ezüstkárász, törpeharcsa fajok, busa fajok, amurgéb) állományának lehető legkisebb mértékűre történő visszaszorítása is kiemelt feladat. Amennyiben mederkotrás szükségessége merül fel, úgy azt előzetes természetvédelmi egyeztetés(ek)e)t és engedélyeztetést követően, kizárólag szakaszosan lehetséges elvégezni, a vízi élőlények szempontjából talán legkevésbé problematikus időszakban, kora ősszel. A vízínövényzet eltávolítása szintén egyeztetést igényel és legfeljebb szakaszosan képzelhető el. A tavaszi nádégetések természetvédelmi kárt okoznának, így azok kivitelezését nem javasoljuk. A kezelési egységet alkotó többi holtág (Kerek-tó, Görbe-tó, Bivalyos) tekintetében fejlesztési célként elsődleges prioritású a vízpótlás megteremtésének lehetősége.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni. A Tiszalúci Holt-Tiszára vonatkozóan figyelembeveendő a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által, 5-2/2018. számon kiadott a vízállások kialakításának szabályzatáról szóló igazgatói utasítás is⁴.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V09	Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.

⁴ Elérhetősége: https://www.bnpi.hu/msite/194/viziallasok_kialakitasanak_szabalyai.pdf

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása).

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” bekezdésben megadott javaslatok egyben élőhelyfejlesztési javaslatnak is minősülnek.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó élőhelyek, köztük a közösségi jelentőségű természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150), oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130), természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) élőhelyek és a közösségi jelentőségű állatfajok [tompafolyamkagyló (*Unio crassus*), balin (*Aspius aspius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), eurázsiai hód (*Castor fiber*)] állományainak fennmaradása alapvetően a vízháztartási viszonyok függvénye. A vízmennyiség növelése a mederben várhatóan egyre hangsúlyosabb feladat lesz az aszályos időszakok hosszának növekedése miatt. A horgászati nyomás csökkentése is javítaná a közösségi jelentőségű fajok lehetőségeit. A tavakon a vízinnövényzet és a nád vágására, égetésére javasolt korlátozások a nádi fészkelő madarak miatt szükségesek, hiszen a helytelenül megválasztott időpont esetében fészkaljak pusztulása következhet be.

3.2.1.6.KE-6 kezelési egység: Vízvezető árkok

a) A kezelési egység meghatározása:

Négy kisebb árok tartozik ide, ezek közül kettő a mentett oldalon található, kettő pedig hullámtéri lecsapoló árok. Jelenlegi hasznosításuk célja elsődlegesen a vízlevezetés, de a jelenleg működésképtelen vízpótlási rendszer elemei is. Az állandó vízellátottságú csatornák többségében kolokános hínártársulások találhatóak, az időszakosan kiszáradó csatornáknak harmatkása (*Glyceria fluitans*) dominálta társulások találhatóak. A csatornák hasznosítói a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIZIG). A teljes terület nagyságuk alacsony, mindössze 9,7 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípus: fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), eurázsiai hód (*Castor fiber*), vidra (*Lutra lutra*)

- érintett egyéb fajok: zöld acsa (*Aeschna viridis*), varangyfajok (*Bufo* ssp.), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), kecskebéka fajcsoport (*Rana* ssp. (kivéve *temporaria*)), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), kis sárszalonna (*Lymnocyrtus minimus*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)
- érintett földrészek: (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0230*, 0190*, 0231/1*; Tiszadob: 0493/1*, 0398/b*, 0455*, 0466/2*, 0453/3/d*, 0432*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0469*, 0454*, 0456*, 0459*; Tiszaújváros: 0263/5*, 0263/1*
- érintett erdőrészek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Tiszadob: 16/B*, 16/C*, 16/D*, 16/M*, 16/N*, 16/R*, 16/S*, 16/T*, 17/A*, 17/G*, 17/J*, 17/L*, 146/A*, 146/B*, 146/C*, 146/F*, 146/G*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A nagyobb csatornák jelenlegi állapotukban fenntartandók a vízpótlási elemekkel együtt (vízpótlási rendszer). Az árkok elsősorban vízgazdálkodási feladatokat látnak el. Ezek karbantartása során javasolt időben több évre ütemezni, annak érdekében, hogy az árkok üde mocsárréti elemei és a partélek lösznövényzete regenerálódni tudjon. További belvízlevezető árkok kialakítása a tervezési területen nem javasolt. Célszerű a meglévő árkok funkciójának felülvizsgálata is. Javasolt azon árkok betemetése, melyek a környező szántóterületek belvízlevezetési funkciójához nem köthetők, de a gyepeken lévő mocsarak kiszáradását fokozzák. E tevékenységek csak a csatornák üzemeltetőjével/kezelőjével/tulajdonosával történt, előzetesen egyeztetett úton és módon kerülhetnek megvalósításra. A hullámtéri lecsapoló csatornák erdőterületként vannak nyilvántartva, erdészeti kezelés alatt állnak.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni. A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 4. § (3) bekezdése szerint a vízilétesítményeket úgy kell üzemeltetni, hogy hatásuk ne érintse károsan a vizek állapotát, más engedélyezett vízilétesítmények működését, azok hatásterületét, hatásuk ne érintse aránytalanul károsan a természeti környezetet, az élőhelyeket, más környezethasználatokat, a természetes vízháztartást. A Kormányrendelet 52. § (2) bekezdése alapján a csatornahálózat elemeit úgy kell fenntartani, hogy a mértékadó vízhozamot kiöntés és károkozás nélkül vezessék el, kivéve az időszakos vízviSSzatartásra kijelölt területeket.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A vízelvezető rendszerek megszüntetése élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Szükséges az árkok területén is a legeltető-kaszáló fenntartási módok alkalmazása, hogy a felhagyás miatt ne cserjésedjenek be teljesen. A csatornák mentén hangsúlyosan jelentkeznek az inváziós lágy- és fásszárúak előretörése is, melyek visszaszorítása kiemelt természetvédelmi feladatot jelent. A természetes vízmozgás helyreállítása a közösségi jelentőségű állatfajok [vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), eurázsiai hód (*Castor fiber*), vidra (*Lutra lutra*)] természetvédelmi helyzetének javulását szolgálhatják.

3.2.1.7.KE-7 kezelési egység: Árvízvédelmi töltések

a) A kezelési egység meghatározása: ide tartoznak a Takta, a Sajó és a Tisza töltéseinek a Natura 2000 területbe eső gyepei. Összes kiterjedésük 55,5 hektár. A töltések az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIK) és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság (TIVIK) kezelésében vannak. A vonatkozó vízügyi előírások alapján végzett kezelés meghatározó jelentőségű a kezelési egységre jellemző életközösség aktuális állapotának kialakulása és fennmaradása szempontjából. A kezelési egység területe többségében kaszálással van hasznosítva, de jelentős területek vannak becserjésedve.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: franciaperjés rétek (E1), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- érintett egyéb fajok: debreceni torma (*Armoracia macrocarpa*), tiszaparti margitvirág (*Chrysanthemum serotinum*), réti iszalag (*Clematis integrifolia*), dunai szegfű (*Dianthus collinus*), fátyolos nőszirm (*Iris spuria*), nyúlank sárma (*Ornithogalum pyramidale*), sziki kocsord (*Peucedanum officinale*),

varangyfajok (*Bufo spp.*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), *Rana ssp.* (kivéve *temporaria*), rézsikló (*Coronella austriaca*), fürgé gyík (*Lacerta agilis*), vízisikló (*Natrix natrix*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), búbosbanka (*Upupa epops*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)

- érintett földrészletek: (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0280/10*, 0273*, 0279*, 0278*, 0280/1/a*; Tiszadob: 0393*, 0373/4*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0436/c*, 0436/b*, 0436/d*, 0436/a*, 0614/b*, 0453/3/d*, 0453/3/f*, 0453/3/b*, 0452*, 0435/b*, 0614/c*, 0593*, 0398/b*, 0435/a*, 0398/c*, 0398/a*, 0607*, 0436/b*, 0614/a*, 0432*; Tiszalúc: 056*, 053*, 062*, 063*, 064/2*, 054/6/a*, 066/2*, 057/1/a*; Tiszaújváros: 0266/c*.
- érintett erdőrészletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten 5/H

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az árvízvédelmi töltés általában mezőgazdasági művelésből kivont területként szerepel és az árvízvédelmi töltés felületén lévő gyeptakaró, elsősorban a töltésfelület biológiai védelmét biztosítja (pl. erózió, hullámverés elleni védelem). A terület védett természeti terület besorolása, valamint a töltésekhez köthető növény- és állatfajok megőrzése érdekében a fenntartó kaszálásokkal a gyepek fenntartása kiemelt jelentőséggel bír természetvédelmi szempontból is. A legtöbb szakaszon az évi kétszer megvalósított kaszálás természetvédelmi szempontból elfogadható. Az érintett töltésszakaszok kaszálással történő kezelését június 15-től javasolt kivitelezni, kivéve a Tisza jobb part Taktaközi árvízvédelmi töltés 1+000-4+000 tkm szelvények között, a mentett oldalon található sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) élőhelyeken, ahol a kaszálás július 15. és augusztus 15. között lehetséges a kocsordhoz kötődő nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) fokozottan védett, közösségi jelentőségű lepkefaj védelme érdekében. A Tisza jobb part Taktaközi árvízvédelmi töltés 1+000-4+000 tkm szelvények között a fátyolos nőszirmmal (*Iris spuria*) érintett szakaszok kaszálását javasolt háromévente elhagyni a növényfaj maghozásának és ezáltal szaporodásának elősegítése érdekében. Ennél fogva a védművek ezen szakaszainak kaszálással való kezelése évente egy alkalommal javasolt a megadott időszakban. A fent jelzett – érzékeny fajok élőhelyeit tartalmazó szakaszokat, foltokat – a természetvédelmi kezelő javaslatára, a vízügyi igazgatóság munkatársaival történő terepi bejárást követően szükséges lehatárolni, a kezeléseket ennek megfelelően kivitelezni. A munkavégzés során kiemelt figyelmet kell fordítani az özönnövények (pl. gyalogakác, selyemkóró, japánkeserűfű-fajok, aranyvessző fajok stb.) visszaszorítására. Az özönnövények irtását, kaszálását célszerű a növények terméseinek (magjainak) beérése előtt elvégezni, további területek megfertőzésének elkerülése érdekében. A tájidegen fajokkal szennyezett területek beazonosítását, az irtás lehetséges módjait célszerű a nemzeti park igazgatóság munkatársaival előzetesen egyeztetni. A levágott virágzó hajtásokat össze kell gyűjteni megfelelő helyszínre kell szállítani és elhelyezni. A levágott virágzó hajtások kényszer magérlelését az elhelyezési területen is szükséges megakadályozni (pl. földtakarás alkalmazásával).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység területe művelésből kivett terület árvízvédelmi töltés, melynek műszaki paramétereire és állapotára vonatkozóan egyrészről a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet fogalmaz meg kötelező érvényű előírásokat. A vízgazdálkodónak az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. KHVM rendelet – az árvíz és az azt megelőző felkészülési időszakra vonatkozó – előírásai biztosítják, hogy a kaszálási munkát preventív jelleggel - a jelenségek megfigyelhetőségek és a védekezési munkák elvégezhetősége érdekében- elvégezze. Kötelezően betartandó a 08. 04. sz. Inerhát-Tokaji árvízvédelmi szakasz üzemeltetésére és fenntartására vonatkozó 35500/7597-6/2015.ált. sz. módosított 23.043/1987. számú vízjogi üzemeltetési engedély.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY80	A gyeptet évente csak egyszer lehet kaszálni. <i>[Megjegyzés: a sziki kocsord és a fátyolos nőszirm lelőhelyein].</i>
GY81	A gyeptet évente legalább kétszer szükséges kaszálni. <i>[Megjegyzés: kivétel a sziki kocsord és a fátyolos nőszirm lelőhelyeit].</i>
GY86	A széna összegyűjtése és eltávolítása a területről a kaszálást követő 2 héten belül.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY126	Kézzel történő kaszálás. <i>[Megjegyzés: a sziki kocsord és a fátyolos nőszirm lelőhelyein].</i>
GY131	A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nem merülnek fel.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A töltések megőrzésük, további cserjésedésük, izolációjuk megállítása alapvetően a kaszálástól várható. Az inváziós fajok irtása (kiemelten a selyemkóróé) a hullámtéri töltésében a higrofil magaskórós szegélytársulások (üde-nedves magaskórósok)

fennmaradása szempontjából fontos, egyben alapvető vízügyi érdek (árvíz lefolyási sávként értékelhetők). A sziki kocsord kaszálására tett javaslatok a jelölő státuszú nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartását, fejlesztését szolgálják. A kezelési javaslatok segítik a jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állományának fennmaradását is.

3.2.1.8.KE-8 kezelési egység: Gyepterületek

a) A kezelési egység meghatározása:

Ehhez a kezelési egységhez kerültek besorolásra a tervezési terület kaszálással-legeltetéssel fenntartott gyepterületei: a mocsárrétek, az üde kaszálók, az ártéri magaskórósok, a magassásosok, a vetett regenerálódó gyepek, a jellegtelen száraz és nedves gyepek, a löszön kialakult sztyepprétfoltok, esetleg legeltetett-kaszált vizes élőhelyek, illetve ezek részben becserjésedett állományai, valamint a szikes gyepek (elsősorban cickórósok és ürmös szikesek). Nem tartoznak ide az elsőrendű árvízvédelmi töltéseken és az ezekhez tartozó kezelési sávokban található gyepfelületek, ezek külön kezelési egységbe kerültek (lásd KE-7). A négy legnagyobb területfoglalású típusaik az alábbiak: az ecsetpázsitos mocsárrétek, az ürmös szikes puszták, a cickórós szikes puszták és a degradált gyepek. Zárványként egyéb fátlan és fás élőhelyeket is magukba foglalnak (pl. honos facsoportok, fasorok fafajtípustól függetlenül). A terület teljes kiterjedéséhez képest a gyepek aránya magasnak tekinthető. Túlnyomó részük országos jelentőségű védett természeti terület, a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet része. Összes kiterjedésük 2473,8 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: nem zsombékoló magassárrétek (B5), mocsárrétek (D34), franciaperjés rétek (E1), ürmöspuszták (F1a), cickórós puszták (F1b), szikes rétek (F2), kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek (F3), löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), magaskórós ruderalis gyomnövényzet (OF), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökénysborókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4) / Natura 2000 élőhelytípusok: pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiskécske aszat (*Cirsium brachycephalum*), Janka-tarsóka (*Thlaspi jankae*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*), ürge (*Spermophilus citellus*)
- érintett egyéb fajok: pompás kosbor (*Anacamptis laxiflora* ssp. *elegans*), agárkosbor (*Anacamptis morio*), réti őszirózsza (*Aster sedifolius*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), dunai szegfű (*Dianthus collinus*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), fátyolos nőszirm (*Iris spuria*), kígyónyelv páfrány (*Ophioglossum vulgatum*), sziki kocsord (*Peucedanum officinale*), mocsári aggófű (*Senecio paludosus*), hosszúlevelű veronika (*Pseudolysimachion longifolium*), szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*),

aranypettyes bábrabló (*Calosoma auropunctatum*), érdes futrinka (*Carabus scabriusculus*), mezei futrinka (*Carabus granulatus*), ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*), szárnyas futrinka (*Carabus clathratus*), szongáriai cselőpók (*Lycosa singoriensis*), varangyfajok (*Bufo spp.*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), *Rana spp.* (kivéve *temporaria*), rézsikló (*Coronella austriaca*), fürgye gyík (*Lacerta agilis*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), gatyás ölyv (*Buteo lagopus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), békászósas (*Aquila pomarina*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), haris (*Crex crex*), szalakóta (*Coracias garrulus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), sordély (*Emberiza calandra*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), kék vércse (*Falco vespertinus*), nagy goda (*Limosa limosa*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), sárga billegető (*Motacilla flava*), nagy póling (*Numenius arquata*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*), aranylile (*Pluvialis apricaria*), rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*), cigánycsuk (*Saxicola torquata*), piros lábú cankó (*Tringa totanus*), búbosbanka (*Upupa epops*), búbic (*Vanellus vanellus*), hörcsög (*Cricetus cricetus*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)

- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0267/2, 0260/1, 0267/4, 0246/2, 0265/d, 0260/2, 0267/3, 0248, 0257, 0245/a, 0258, 0246/1, 0265/b, 0265/a, 0265/c, 0265/f, 0245/b, 0280/10, 0273, 0282/11, 0277, 0280/7, 0282/10, 0284/10, 0279, 0284/12, 0282/2, 0282/7, 0283, 0284/9, 0280/4, 0282/8, 0284/8, 0264, 0262, 0256, 0255, 0284/11, 0280/5, 0280/3, 0282/4, 0284/6, 0263, 0278, 0280/1/b, 0280/1/a, 0280/9, 0280/8, 0281, 0282/9, 0282/6, 0282/5, 0284/7, 0284/3, 0215, 0243/a, 0231/10, 0211/2, 0237, 0236, 0223, 0211/1, 0267/1/a, 0231/9, 0231/6, 0179, 0216, 0218, 0219, 0214, 0231/3, 0224, 0225, 0231/1, 0231/8, 0226/4, 0213, 0180/3, 0177/1, 0229, 0180/2, 0228/2/b, 0259, 0217, 0267/1/b, 0231/4, 0231/5, 0231/7, 0177/2, 0239, 0220, 0212, 0209, 0195/1, 0228/3, 0195/2, 0206/3, 0226/1, 0240/d, 0240/c, 0240/b, 0240/a, 0227/b, 0227/a, 0206/1, 0202/1, 0230, 0202/5, 0202/4, 0185/b, 0192, 0180/4/b, 0180/4/a, 0170/a, 0205, 0202/2, 0174/2, 0193, 0185/a, 0171, 0181, 0190, 0168/1, 0210, 0228/1, 0228/2/a, 0202/3, 0199, 0201, 0200, 0194, 0186, 0184, 0180/4/d, 0172, 0162/5, 0168/2, 0187, 0191, 0167/b, 0163/1/a, 0157/a, 0163/2, 0158, 0159, 0182, 0169, 0162/4, 0163/3, 0167/a; Tiszadob: 0445, 0512, 0502/a, 0509, 0513, 0510/b, 0510/a, 0502/b, 0505, 0444/4, 0504, 0455, 0453/2, 0453/3/d, 0453/3/f, 0453/3/a, 0453/3/b, 0453/3/c, 0454, 0453/5, 0452, 0456, 0463, 0464, 0435/b, 0466/2, 0448/f, 0467/c, 0466/1, 0467/a, 0441/1, 0444/3, 0468/1, 0447, 0439/c, 0446, 0373/4, 0473, 0457, 0458, 0459, 0460, 0476, 0485, 0479, 0595, 0596, 0484, 0494, 0592, 0483, 0492, 0490/1/a, 0462, 0461/b, 0461/a, 0465, 0437/2, 0443, 0442, 0470, 0471, 0469, 0477, 0486, 0487, 0490/4, 0490/3, 0609/b, 0593, 0497, 0491, 0496, 0516, 0514, 0508, 0474, 0472, 0478, 0475, 0480, 0481, 0493/1, 0488, 0607, 0591, 0490/1/b, 0608, 0489, 0495/9, 0498/1, 0515, 0500, 0499, 0498/2, 0506, 0511, 0594, 0597, 0606, 0436/d, 0495/7, 0501, 0547/1, 0507; Tiszalúc: 0165, 061, 057/10/a, 050/2, 057/7, 050/9, 050/14, 050/16, 068/4/b, 068/3, 057/1/g, 057/1/c, 072/4/d, 060/1/c, 060/1/b, 060/1/a, 058, 057/4, 050/3, 057/8, 072/3, 072/2, 050/11, 050/12, 052/6, 068/2/b, 068/2/a, 047, 049, 048, 056, 053, 059, 062, 057/10/b, 050/4, 050/5, 050/7, 050/8, 050/10, 050/13, 050/15, 050/18,

057/1/f, 057/1/d, 069, 072/4/c, 072/4/a, 050/21, 072/5/b, 072/4/b, 051, 052/2/a, 054/15, 054/10, 055/f, 054/11, 052/5, 054/9/a, 070/b, 072/5/c, 072/5/a, 070/a, 054/8, 057/6, 050/22, 057/3, 057/2, 050/6, 050/17, 068/4/a, 068/4/c, 057/1/b, 057/1/a, 050/20, 071, 054/9/b, 070/c, 063, 054/6/a, 032, 067; Tiszaújváros: 0261/9, 0258, 0261/11, 0259/1, 0261/6, 0259/3, 0259/5, 0265, 0264, 0263/1, 0261/12, 0261/2, 0259/2, 0260, 0263/4, 0266/g, 0266/f, 0263/7, 0257, 0261/7, 0266/n, 0263/3/c, 0263/3/a, 0263/5, 0262/2, 0259/4, 0266/c, 0261/13.

- érintett erdőrészek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 5/D*, 5/M*, Tiszadob: 43/A*, 145/A*, 145/NY*, 145/TN*; Tiszalúc: 16/A*, 17/A*; Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 5/G*, 41/A*, 41/B*, 41/NY*;

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó gyepek kezelési irányelvei nem egységesen adhatók meg. Jelenleg a mocsárrétek többsége kaszálórétként van fenntartva, ezek részben a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, részben a Tiszatáj Közalapítvány kezelésében / tulajdonában lévő területek. Az ürmös- és a cickóros szikes gyepterületek legeltetéssel hasznosítottak, amely a társulások szempontjából a legmegfelelőbb kezelési módnak tekinthető. A degradált gyepek, amelyek eredetileg többségében ecsetpázsitos rétek voltak, legeltetéssel és kaszálással vegyesen hasznosított területek. A degradáltság oka azzal magyarázható, hogy a terület védetté nyilvánítás előtt számos gyepet feltörtek, majd azokat felhagyták és spontán visszagyepesedtek. A gyepterületek összkiterjedése nem csökkenhet, a gyepek feltörése nem támogatható a tervezési területen, révén jelölő élőhelytípusokat reprezentálnak (másként országos jelentőségű védett természeti területtel fednek át). A gyepek esetében a vízhiány jelenti a legnagyobb problémát, amit egy, az előző kezelési egységekben taglalt vízpótlási rendszer kiépítésével lehetne orvosolni. További problémaként értékelhető, hogy egyes ecsetpázsitos rétek alulhasznosítása olyan fokú, hogy ott már sűrű fásszárú cserjés vegetáció alakulhatott ki. Ezeket a jelenlegi fás szárú növényzettel borított gyepterületeket javasolt helyreállítani szárazzással, majd kaszálással. Részben a hasznosítás intenzitásának csökkenésével függ össze néhány inváziós fásszárú faj terjedése is (pl. amerikai kőris, zöld juhar, keskenylevelű ezüstfa). A vízhiány megszüntetésére a vízpótlási rendszer fejlesztése szükséges.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területére eső részeken az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni. További, kötelezően betartandó előírásokat tartalmaznak a nemzeti park igazgatóság által bérbeadott területek esetében a haszonbérleti szerződések. A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- (2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
- (3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
- (4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszálatlanul kell hagyni.

(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.

(4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal [Megjegyzés: ez a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által bérbeadott területeknél a hasznonbérleti szerződés része].
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen történő kialakítása.
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt) [Megjegyzés: az üde rétekre megfogalmazott javaslat].
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E91	A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható. [Magyarázat: Néhány erdőrészlet részleges érintettsége áll fenn a kezelési egység területén. Ezek leginkább olyan fátlan tisztások, amelyek zárt erdőállomány fenntartására alkalmatlanok. A 2009. évi XXXVII. törvény 76/C. § alapján (Erdei legeltetés) ezeknek a területeknek a legeltetésére vélhetően jogi lehetőség is van. Vizsgálni szükséges a megfelelő megoldási módokat annak érdekében, hogy az érintett területek legeltetése ne ütközzön jogszabályi tiltásba.]

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Vizsgálni szükséges az előző kezelési egységekben is taglalt vízpótlási rendszer kiépítésének lehetőségét (maga a beavatkozás több kezelési egységgel érintett területrészt is lefed).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület gyeptömbje régiós szinten is kiemelkedő értékekkel bírnak, elsősorban a mocsárrétek és szikesek tekintetében. Az élőhelytípusra javasolt kezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, javulását szolgálják. A gyepterületek fenntartása a gyepi közösségi jelentőségű élőhelyek [pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)] és a gyepekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok [kisfészű aszat (*Cirsium brachycephalum*), Janka-tarsóka (*Thlaspi jankae*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)] állományainak fennmaradását szolgálják.

3.2.1.9.KE-9 kezelési egység: Erdők, fásítások (a tölgyesek kivételével)

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a területen lévő erdők és azok a kis területű faállományok is, amelyek a 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek. A kezelési egységbe tartozó területek nagy részben az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területek. Az erdők zömét a Tisza hullámterében lévő állományok jelentik. Összes kiterjedésük 628,25 hektár. A faállomány típusok döntően nemes nyárasok és hazai nyárasok. Az erdők elsősorban faültetvények és származékerdők, a fasorokban pedig idegenhonos akácok találhatóak, vagy ha hazai fajokból állnak, meglehetősen fiatalok. Az erdők részben a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében, részben pedig a Nyírerdő Zrt, a vízügyi igazgatóságok (ÉMVIZIG, TIVIZIG) és magánszemélyek kezelésében találhatók.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: láp- és mocsárerdők (J2), fűz-nyár ártéri erdők (J4), keményfás ártéri erdők (J6), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), parkok, kastélyparkok, arborétumok és temetők az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával (P6), vágásterületek (P8), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), akácültetvények (S1), nemesnyárasok (S2), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7) / Natura 2000 élőhelytípusok: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- érintett egyéb fajok: debreceni torma (*Armoracia macrocarpa*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*), tiszaparti margitvirág (*Chrysanthemum serotinum*), ligeti szőlő

(*Vitis sylvestris*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), kis színjátszólepke (*Apatura ilia*), kis nappaliaraszoló (*Archiearis puella*), orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*), varangy-fajok (*Bufo* spp.), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), *Rana* spp. (kivéve *temporaria*), rézsikló (*Coronella austriaca*), vízisikló (*Natrix natrix*), héja (*Accipiter gentilis*), karvaly (*Accipiter nisus*), erdei fülesbagoly (*Asio otus*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), harkály-fajok (*Dendrocopos* spp.), fekete harkály (*Dryocopus martius*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), nyaktekercs (*Jynx torquilla*), barna kánya (*Milvus migrans*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), zöld küllő (*Picus viridis*), macskabagoly (*Strix aluco*), vadmacska (*Felis silvestris*), nyest (*Martes foina*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*)

- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0267/2*, 0260/1*, 0267/4*, 0265/d*, 0260/2*, 0226/3*, 0267/3*, 0248*, 0257*, 0245/a*, 0226/2*, 0258*, 0246/1*, 0265/b*, 0265/a*, 0265/f*, 0245/b*, 0238*, 0244*, 0280/10*, 0273*, 0282/11*, 0272, 0277*, 0280/7*, 0282/10*, 0284/10*, 0279*, 0284/12*, 0282/7*, 0283*, 0280/4*, 0282/8*, 0269*, 0282/3*, 0268/1*, 0284/8*, 0264*, 0262*, 0256*, 0268/7*, 0284/4*, 0255*, 0253*, 0284/11*, 0271, 0280/5*, 0280/3, 0270, 0282/4*, 0268/6*, 0284/6*, 0263*, 0278*, 0280/1/a*, 0280/9*, 0280/8*, 0281*, 0282/9*, 0282/6*, 0282/5*, 0284/3*, 0254*, 0252*, 0215*, 0243/a*, 0211/2*, 0237*, 0236*, 0223*, 0246/3*, 0250*, 0267/1/a*, 0231/6*, 0179*, 0216*, 0218*, 0219*, 0214*, 0224*, 0225*, 0231/1*, 0226/4*, 0213*, 0180/3*, 0177/1*, 0249*, 0251*, 0259*, 0217*, 0231/4*, 0231/5*, 0177/2*, 0239*, 0220*, 0206/8*, 0212*, 0209*, 0195/1*, 0195/2*, 0206/3*, 0226/1*, 0240/c*, 0227/a*, 0202/1*, 0230*, 0192*, 0180/4/b*, 0180/4/a*, 0205*, 0174/2*, 0171*, 0181*, 0180/4/c*, 0210*, 0228/1*, 0194*, 0186*, 0187*, 0167/b*, 0157/a*, 0158*, 0159*, 0167/a*, Tiszadob: 0393*, 0512*, 0502/a*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0513*, 0510/a*, 0502/b*, 0505*, 0504*, 0455*, 0453/2*, 0453/3/d*, 0453/3/a*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0454*, 0453/5*, 0452*, 0456*, 0434/2, 0463*, 0464*, 0435/b*, 0398/b*, 0466/2*, 0448/f*, 0467/b*, 0397*, 0395*, 0433*, 0435/a*, 0466/1*, 0398/a*, 0467/a*, 0468/1*, 0447*, 0432*, 0439/c*, 0373/4*, 0457*, 0458*, 0459*, 0460*, 0596*, 0494*, 0592*, 0436/a*, 0609/a, 0610, 0613, 0462*, 0461/c*, 0461/b*, 0461/a*, 0465*, 0469*, 0434/1*, 0609/b*, 0614/c*, 0593*, 0516*, 0508*, 0478*, 0493/1*, 0607*, 0436/b*, 0591*, 0611, 0614/a*, 0608*, 0498/2*, 0511*, 0597*, 0606*, 0547/1*, 0550/2*, 0551*, 0507*; Tiszalúc: 061*, 057/10/a*, 057/9*, 050/9*, 050/14*, 068/4/b*, 068/3*, 057/1/c*, 072/4/d*, 060/1/c*, 060/1/a*, 058*, 057/4*, 050/3*, 057/8*, 072/3*, 072/2*, 050/11*, 050/12*, 052/6*, 068/2/b*, 047*, 049*, 048*, 056*, 053*, 059*, 062*, 057/10/b*, 064/1, 050/4*, 050/5*, 050/7*, 050/8*, 050/10*, 050/13*, 050/15*, 057/1/f*, 057/1/d*, 046/c*, 069*, 072/4/a*, 052/2/b*, 072/4/b*, 051*, 052/2/a*, 054/15*, 054/10*, 055/g*, 055/f*, 054/11*, 052/5*, 054/9/a*, 072/5/a*, 054/16*, 055/d*, 054/8*, 057/6*, 066/2*, 050/22*, 057/3*, 057/2*, 050/6*, 068/4/a*, 068/4/c*, 057/1/b*, 057/1/a*, 050/20*, 072/4/g*, 072/4/f*, 071*, 054/9/b*, 070/c*, 054/2*, 054/6/c*, 054/6/b*, 063*, 064/2*, 064/3, 066/1*, 054/6/a*, 065, 067*; Tiszaújváros: 0261/9*, 0261/11*, 0259/1*, 0261/6*, 0259/3*, 0259/5*, 0265*, 0264*, 0263/6*, 0263/1*, 0261/12*, 0261/2*, 0259/2*, 0262/1*, 0260*,

0263/4*, 0266/g*, 0266/f*, 0263/7*, 0261/7*, 0266/n*, 0263/3/c*, 0263/3/b*, 0263/3/a*, 0263/5*, 0261/10*, 0261/8*, 0262/2*, 0259/4*.

- érintett erdőrészek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 5/D*, 5/E, 5/F, 5/G*, 5/H*, 5/K, 5/L, 5/M*, 5/NY, 6/T1, 7/A*; Tiszadob: 12/A, 12/B*, 12/C, 12/NY*, 13/A, 13/B, 13/C, 13/D, 13/E, 13/TI, 14/A, 14/B, 14/C, 14/D, 15/A*, 15/B, 15/C, 15/D, 15/E, 15/F, 15/G, 15/H, 15/I, 15/J, 15/K, 16/A, 16/B*, 16/C*, 16/D*, 16/E, 16/F, 16/I, 16/J, 16/K, 16/L, 16/M*, 16/N*, 16/O, 16/P, 16/Q, 16/R*, 16/S*, 16/T*, 17/A*, 17/B, 17/C, 17/D, 17/E, 17/F, 17/G*, 17/H, 17/I, 17/J*, 17/K, 17/L*, 17/M, 17/N, 17/O, 18/A, 18/B, 18/C*, 18/D, 18/E, 18/F, 18/G, 18/H, 18/NY1, 18/NY2, 18/ÚT, 47/A, 53/A, 53/B, 53/C, 53/G, 142/A*, 142/C*, 142/E, 142/F, 142/G*, 142/H, 142/I, 142/NY1, 142/NY2, 144/A, 144/B, 144/C*, 144/D, 145/A*, 145/NY*, 146/A*, 146/B*, 146/C*, 146/D*, 146/E*, 146/F*, 146/G*, 149/A; Tiszalúc: 4/A*, 4/B*, 4/C*, 4/D*, 4/E*, 4/BV*, 14/A*, 14/B*, 14/C*, 14/D*, 14/TI*, 14/VI*, 16/A*, 17/A*, 17/TN*; Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 41/B*, 41/NY*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység megoldandó problémái a fiatalosok magas aránya, az idegenhonos, inváziós fajok túlsúlya és az ültetvényyszerű üzemmód.

Általános erdőkezelési és vadgazdálkodási javaslatok honos faállományú erdőterületeken:

- Az állományok fenntartásának, illetve megújulásának természetes erdődinamikai folyamatokra való alapozása.
- Jelentősebb, nagyobb területet érintő abiotikus vagy biotikus károsítások esetén, az erdőborítottság helyreállítása érdekében esetleg rendkívüli intézkedések is szükségessé válhatnak.
- Az állományok területén és azok közvetlen közelségében (100-200 méteren belül) vadgazdálkodási és vadászati berendezések (szóró, etetőhely, sózó, magasles) elhelyezése nem javasolt.

Általános erdőkezelési javaslatok idegenhonos faállományú erdőterületeken:

- Az akácos állományokban távlatilag teljes erdőrésztetre vonatkozó tarvágásokat követő szerkezet-átalakítási munkák indítása. A levágásra kerülő területeken a meglevő őshonos lombos állomány kímélete, a természetes újulat javára történő megsegítése. A fakitermelést megelőzően az akáctörzsek kezelésére vegyszeres injektálás is alkalmazható.
- Az akácos vágásterületeken a fakitermelést követően a kivágott akácok sarjainak utókezelése, szükség esetén vegyszeres technológiával.
- A tövön száradt törzsek, facsonkok, valamint az őshonos fafajú odvas-üreges törzsek jelölő fajok (pl. erdőlakó denevérek, szaproxilofág rovarok) és egyéb védett állatfajok (pl. odúlakó madarak és emlősök) életfeltételeinek biztosítása érdekében való visszahagyása a fakitermelések során.
- Idegenhonos fafajú állományoknál, a középkorú állományokban a nevelővágások (törzskiválasztó és növedékfokozó gyérítések) során az őshonos lombos fafajok (kocsányos tölgy, hazai nyárok és fűzek, magyar- és magas kőris, mezei juhar, mezei- és vénic szil és egyéb elegyfák) egyedeinek kímélete, az őshonos fafajok arányának növelése.

- A vágásterületen történő égetés mellőzése, illetve az égetések minimalizálása. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása.
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével való kijelölése.
- A fakitermelési munkák kíméletes technológiával, az erdőtalaj, az újulat, a fiatalabb generációk és a talajhoz kötött mikroélőhelyek minél teljesebb körű megóvásával történő elvégzése.
- Javasoljuk az idegenhonos állományok szerkezetátalakítását tájhonos fajokra úgy, hogy lehetőleg az idősebb faegyedeket hagyjunk vissza, ezzel is segítve az odúlakó madárfajokat és a denevéreket. A javasolt faállománytípusok lehetnek termőhelytől függően a hazai nyárasok (fehér nyár, szürke nyár), akár fűzzel elegyesen, illetve magyar kőris-kocsányos tölgy főfafajú állományok.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza. A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre kötelező előírásokat a Dél-borsodi- és a Közép-tiszai körzetre elfogadott erdőtervek tartalmazzák. Mivel a magánerdők is reprezentáltak a tervezési terület erdőterületein, így esetükben az önkéntes vállalat alapján tett erdő-környezetvédelmi intézkedések (elsősorban a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések) előírásai is kötelező érvényűek.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés [Megjegyzés: egyes láposodó füzes és mézgás égeres erdőállományokra vonatkozóan].
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból

	értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő-és véghasználatok során.
E19	Az elő-és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E28	Természetes-, természetszerű-és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa-és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása [Megjegyzés: <i>böghöncös fák, biotópfák, kéregvedlett fák visszahagyása</i>].
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. [Megjegyzés: <i>figyelembevétel a jelölő státuszú és fokozottan védett fajok ökológiai igényeit, kiemelten az átfedő aktivitású fajok (pl. denevérek és fészkelő madárfajok) védelmére</i>].
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal [Megjegyzés: <i>termőhelytől függően: hazai nyárasok és füzesek, égeresek, kocsányos tölgyesek, kőrisesek</i>].
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása [Megjegyzés: <i>termőhelytől függően: mezei és vénicszil, hazai fűzek, mezei juhar, mézgás éger, vadvörte stb.</i>].
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy-és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása csak magas tuskó visszahagyásával és az odú megőrzésével kivitelezhető [Megjegyzés: <i>a tuskók visszahagyása 0,5 – 0,8 m magasan javasolt</i>].

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető az idegenhonos erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület jelölő élőhelytípusának (puhafás ligeterdők, 91E0*) a kiterjedése is növekedhet.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A gazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani az erdőállományokban, tisztásokon és erdészeti utakon kialakuló időszakos víztestekre, mivel ezek jelölés alapjául szolgáló kétéltűfajok szaporodó-és élőhelyül szolgálnak.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Bár a nagy folyókat kísérő ártéri ligeterdők dinamikai folyamatai meglehetősen gyorsak (a felújulás, növekedés, differenciálódás, holtfaépződés és elhalás elemi ciklusa akár 2-5 évtized alatt lezajlik), erősen veszélyeztetett erdei élőhelytípusnak tekinthetők. A tervezési területen – mely egyben országos jelentőségű védett természeti terület is – kiemelt fontossággal bír az idegenhonos állományok középtávú átalakítása, regenerálódásukhoz a honos állományrészek megfelelő propagulum-forrással szolgálhatnak. A honos, természetvédelmi szempontból jelentős puhafás ligeterdőket övező, azokkal érintkező nagy kiterjedésű nemesnyár ültetvények jelentős inváziós veszélyforrást jelentenek azáltal, hogy fásszárú (zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác), lágyszárú és lián-jellegű özönnövények (magas aranyvessző, feketéllő farkasfog, parti szőlő, süntök) jelentős állományainak adnak otthont. A tervezési terület özönnövényekkel való fertőzöttségnek a csökkentése közép- és hosszútávon kiemelt jelentőségű cél. Amennyiben a felújítások során – ha a termőhely ezt lehetővé teszi – őshonos (tájhonos) állományok hozhatók fel, akkor az inváziós fajok visszaszorulása várható az erdők korosodásával, záródásával. Ennek kedvező hatása – a tervezési terület szintjén is – a „magterületként” értékelhető idős honos (egyben jelölő státuszú) erdőállományok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzésében is megmutatkozik (lásd KE-10). Azon erdőrészekben, ahol a faültetvény kialakításakor talajkímélőbb technológiát alkalmaztak (ültető árok kihúzása), ott egyes védett hagymás-gumós növényfajok (pl. nyári tőzike, debreceni torma) fenn tudtak maradni, ezzel is növelve az erdő természetvédelmi értékét. A megfogalmazott javaslatok a kiemelt közösségi jelentőségű élőhely [Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)] és az érintett közösségi jelentőségű állatfajok [vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), közönséges denevér (*Myotis myotis*)] közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetét javítja.

3.2.1.10. KE-10 kezelési egység: Kocsányos tölgyesek

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartozik minden olyan erdőállomány, amely főfajai között a kocsányos tölgy megtalálható. Ilyen – származék-erdő besorolású – állományok a Takta mentén és a Tisza hullámterében is előfordulnak. Egy részük keményfás ligeterdő élőhelytípusnak (91F0) tekinthető. Többségében állami tulajdonú (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, vízügyi igazgatóságok) erdők. Összes kiterjedésük 66,6 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: keményfás ártéri erdők (J6), őshonos fafajú fiatalosok (P1), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb) / Natura 2000 élőhelytípusok: keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)

- érintett közösségi jelentőségű fajok: tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
- érintett egyéb fajok: madárfészek (*Neottia nidus-avis*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipipedus*), barna varangy (*Bufo bufo*), vízisikló (*Natrix natrix*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), vadmacska (*Felis silvestris*), nyest (*Martes foina*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*)
- érintett földrészek (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges): Tiszadob: 0434/1*, 0392*, 0373/4*; Tiszalúc: 066/1*, 066/2*, 065*, 064/2*; Tiszaújváros: 0265*, 0263/3/a*, 0263/4*.
- érintett erdőrészek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 5/A, 5/B, 5/A, 6/B; Tiszadob: 15/A*, 15/L, 16/G, 16/H, 142/B, 142/D, 145/A*, 145/TN*; Tiszalúc: 4/E*, 4/F*, 4/BV*, 14/VI*; Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 41/A

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A keményfás ligeterdő állományok – mint országosan és regionálisan is ritka erdőállományok – esetében egyrészt az állományok megőrzésére kell a hangsúlyt fektetni (pl. erdőszerkezeti mutatók javítása, lásd holtfa, mikroélethelyek, elegyesség stb.), másrészt az állományok kiterjedését is növelni javasolt (utóbbi más, érintkező kezelési egységbe (KE) tartozó területeket érint). Javasolt – kiemelten a védett természeti területtel is átfedő erdőrészek esetében – a jelenlegi üzemmódok felülvizsgálata, esetleges átsorolása vágásosból örök- vagy átmeneti üzemmódba.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza. A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre kötelező előírásokat a Dél-borsodi- és a Közép-tiszai körzetre elfogadott erdőtervek tartalmazzák. Mivel a magánerdők is reprezentáltak a tervezési terület erdőterületein, így esetükben az önkéntes vállalat alapján tett erdő-környezetvédelmi intézkedések (elsősorban a VP4-12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések) előírásai is kötelező érvényűek.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örök- vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.

E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő-és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő-és véghasználatok során.
E19	Az elő-és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E28	Természetes-, természetyszerű-és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa-és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal [<i>Megjegyzés: elsősorban kocsányos tölgy és magyar kőris</i>].
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása [<i>Megjegyzés: termőhelytől függően: mezei és vénicszil, vadvörte, mezei juhar stb.</i>].
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy-és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása csak magas tuskó visszahagyásával, és az odú megőrzésével kivitelezhető [<i>Megjegyzés: a tuskók visszahagyása 0,5 – 0,8 m magasan javasolt</i>].

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merültek fel.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A javaslatok lényeges eleme a közösségi jelentőségű „keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)” élőhelytípus kiterjedésének növelése, illetve a meglévő kocsányos tölgyes állományok megfelelő állapotban történő fenntartása, ezek maguk is közösségi jelentőségű élőhellyé válhatnak, ahogy korossá válnak. A javasolt intézkedések továbbá kedvezően érintik a közösségi jelentőségű tavi denevér (*Myotis dasycneme*) természetvédelmi helyzetét is.

3.2.1.11. KE-11 kezelési egység: Szántók, gyümölcsös

a) A kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található szántók, illetve egy gyümölcsös. Összes kiterjedésük 360,7 hektár. A szántók jelenlegi használata intenzív termesztéstechnológiához kötött és az egyetlen gyümölcsös is intenzív termelésből visszamaradt gyümölcsös. A legtöbb terület magántulajdonban van. Állami tulajdonú, nemzeti parki vagyonkezelésű területek kisebb kiterjedésben vannak, ezeket magángazdálkodók bérlemények útján hasznosítják. A szántók egy része olyan gyepterületek feltörésével lett kialakítva a '70-'80-as években, amelyek szántóföldi művelésre kevésbé alkalmasak, jelentős vízállások is kialakulhatnak rajtuk (iszapnövényzettel). Egyes szántóföldek mélyebb részein vizes élőhelyek találhatóak, amelyekben a vízi élőlények számára a bemosódó vegyszerek miatt a természetes folyamatok nem vagy csak korlátozottan tudnak végbemenni. A belvizes foltokban található meg az iszapnövényzet tagjai.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: hagyományos fajtájú, extenzíven művelt gyümölcsösök (P7), egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), fiatal parlag és ugar (T10), évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények (T7) / Natura 2000 élőhelytípusok: Oligomezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett egyéb fajok: konkoly (*Agrostemma githago*), kék búzavirág (*Centaurea cyanus*), pocsolyalátonya (*Elatine alsinastrum*), magyar látonya (*Elatine hungarica*), apró csetkák (*Eleocharis acicularis*), heverő iszapfű (*Lindernia procumbens*), iszaprojt (*Limosella aquatica*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), fürj (*Coturnix coturnix*), sordély (*Emberiza calandra*), búbospacsirta (*Galerida cristata*), sárga billegető (*Motacilla flava*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), búbic (*Vanellus vanellus*), haris (*Crex crex*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0246/2*, 0248*, 0245/a*, 0246/1*, 0265/a*, 0245/b*, 0238*, 0280/10*, 0284/10*, 0283*, 0284/9*, 0280/4*, 0269*, 0268/4*, 0268/1*, 0284/8*, 0268/7*, 0284/4*, 0253*, 0270*, 0282/4*, 0268/6*, 0284/6*, 0280/1/b*, 0280/1/a*, 0280/9*, 0280/8*, 0281*, 0268/5/b*,

0268/5/a*, 0284/7*, 0284/3*, 0252*, 0211/2*, 0237*, 0246/3*, 0225*, 0226/4*, 0177/1*, 0206/8*, 0206/7, 0209*, 0206/6, 0195/2*, 0206/3*, 0226/1*, 0227/b*, 0227/a*, 0206/1*, 0206/5, 0202/1*, 0202/6, 0230*, 0202/5*, 0202/4*, 0180/4/a*, 0205*, 0202/2*, 0193*, 0228/1*, 0206/4, 0202/3*, 0199*, 0194*, 0180/4/d*; Tiszadob: 0393*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0510/a*, 0398/d, 0397*, 0395*, 0398/c*, 0398/f*, 0432*, 0373/4*, 0614/b*, 0591*, 0547/1*; Tiszalúc: 052/6*, 068/2/b*, 068/2/a*, 046/a*, 047*, 049*, 048*, 053*, 046/c*, 069*, 050/21*, 052/2/b*, 054/7, 051*, 052/2/a*, 054/15*, 054/10*, 054/13, 055/b*, 055/g*, 055/a*, 054/11*, 052/5*, 054/9/a*, 054/16*, 054/12*, 055/d*, 054/8*, 055/c*, 050/20*, 052/3, 052/4, 054/9/c*, 054/9/b*, 054/14*, 054/2*, 054/6/c*, 054/6/b*, 054/6/a*, 067*, 046/b*; Tiszaújváros: 0261/6*, 0263/6*, 0263/1*, 0261/12*, 0261/2*, 0262/1*, 0266/g*, 0263/7*, 0266/n*, 0263/3/a*, 0263/5*, 0261/10*, 0261/8*, 0262/2*.

- érintett erdőrészek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk a visszagyepesedett szántók gyep/rét művelési ágba való átsorolását. Javasoljuk emellett, hogy a mély fekvésű, vízállásos területrészeket vonják ki a szántóföldi művelés alól, ezeket a területeket gyepesíteni szükséges. Ahol lehetséges, keményfás erdőket javasolt létrehozni ugyancsak a szántóföldeken. A szántóként hasznosított földeken az extenzív vagy bio (öko) termesztés irányába javasolt elmozdulni. Mindenképp csökkenteni javasolt a vegyszerhasználat mértékét. További cél a kisparcellás művelés kialakítása (ahol ezt a gazdálkodói szándék és a parcellaszerkezet lehetővé teszi) és a kalászos kultúrák előterébe helyezése a kapás kultúrák, illetve a repce kultúrákkal szemben. Fontos az inváziós és allergén növényfajok irtása (kiemelten a selyemkóró és a Szarvasi-1" energiafű), mivel a szántók a legtöbb esetben értékes gyepállományokkal érintkeznek.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Szántókra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó

Kód	Szántókra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
	feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható [Megjegyzés: termőhelytől függően hazai fűzekkel, hazai nyárakkal, mézgás égerrel, kocsányos tölgyvel, magyar kőrisrel].
SZ57	Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása, őshonos fafajokkal, támogatható.
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A szántóterületek gyepesítése és erdősítése is élőhelyrekonstrukciós javaslatnak tekinthető. A szántóként nyilvántartott szántó művelési ágú területek madárvédelmi funkcióját erősítheti a szántószegélyekbe ültetett honos fafajú cserjések és erdősávok is (lásd SZ74 előírás javaslat). Az erdősítés során elegyes kocsányos tölgyest szükséges létrehozni, főfafajok lehetnek a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*), elegyfajok a fehér nyár (*Populus alba*), mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), vénicszil (*Ulmus laevis*), vadkörte (*Pyrus pyrausta*).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt. Amennyiben legeltetési infrastruktúra fejlesztése indokolt (pl. nyári szállás), úgy ezek elhelyezését javasolt a szántókat érintő kezelési egység területén kialakítani.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel érintett szántók nagyobb része zárványként jelenik meg a nagy gyepterületeken belül. A megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok egyrészt a gyepkonverzióra, másrészt fásításra-erdősítésre vonatkoznak. A javaslatok a közösségi jelentőségű oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval” (3130) és az esetleges gyepesítés/erdősítés után a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárréjtjei (6440) és a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) élőhelyek állapotát javítanák, kiterjedését növelnék.

Addig is, amíg az élőhelyrekonstrukció nem történik meg, szükséges a szántókon a kisebb környezeti terheléssel járó kultúrák termesztése. A kis intenzitással (akár ugarként, parlagként is) hasznosított szántók fontos élőhelyet képeznek, a táji mozaikoltságot erősítik. A szántóterületek több olyan inváziós növényfaj (pl. selyemkóró) élőhelyét szolgálhatják, melyek aztán innen indulva fertőzési gócpontot hozhatnak létre az érintkező szántóterületeken.

3.2.1.12. KE-12 kezelési egység: Állattartó telepek, gátórházak, szivattyúházak, utak

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak az antropogén eredetű területek: állattartó telepek, továbbá gátórházak, szivattyúházak, illetve a tiszadobi hármasmű területei. A Galkótanya és a Horgoló-tanya egy része és a Nagy-állás tanya a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében van, a Szamárháti-tanya, a Kocsordos-tanya és egy felhagyott tanyaterület a Tiszatáj Közalapítvány tulajdona, a Horgoló-tanya új része és a Bakrak-tanya magántulajdonban van. A gátórházak és a szivattyútelepek a vízügyi igazgatóságok kezelésében levő területek. Az tiszadobi hármasmű területe a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság (TIVIZIG) kezelésében van. Jelentős részben művelés alól kivett területek tartoznak a kezelési egységbe, ill. az ezekhez közvetlenül csatlakozó gyeplélelő művelési ágakban lévő területek. Jellemző a taposott, tiport talajfelszín és a gyomosodás. A jelzett infrastrukturális elemek kialakítása jóval a védetté nyilvánítás, illetve a Natura 2000 területté történő kijelölés előtt történt. Összes kiterjedésük 35 hektár.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelytípusok: parkok, kastélyparkok, arborétumok és temetők az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával (P6), tanyák, családi gazdaságok (U10), út- és vasúthálózat (U11), telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók (U4), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7), állóvizek (U9) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett egyéb fajok: kuvik (*Athene noctua*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), molnárfecske (*Delichon urbicum*), füstifecske (*Hirundo rustica*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), házi veréb (*Passer domesticus*), mezei veréb (*Passer montanus*), házi rozsdafakú (*Phoenicurus ochruros*), zöldike (*Chloris chloris*), gyöngybagoly (*Tyto alba*)
- érintett földrészletek: (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Kesznyéten: 0206/1*, 0180/4/a*, 0193*, 0185/a*, 0210*, 0167/b*, 0167/a*, 0180/3*, 0177/1*, 0180/2*, 0212*, 0209*, 0195/1*; Tiszadob: 0444/2/a, 0444/2/b, 0444/3*, 0468/1*, 0447*, 0432*, 0373/4*, 0595*, 0490/1/a*, 0614/b*, 0437/2*, 0373/2/b, 0373/2/a, 0490/4*, 0490/3*, 0593*, 0497*, 0496*, 0516*, 0514*, 0393*, 0495/9*, 0498/1*, 0499*, 0394/2*, 0498/2*, 0392*, 0394/1*, 0511*, 0513*, 0510/a*, 0436/c*, 0436/d*, 0501*, 0547/1*, 0502/b*, 0444/4*, 0464*, 0435/b*, 0398/b*, 0395*, 0398/a*, 0468/2*; Tiszalúc: 057/5*, 057/6*, 057/3*, 057/9*, 057/7*, 057/8; Tiszaújváros: 0258*, 0259/1*, 0265*, 0259/2*, 0260*, 0263/4*, 0257*.
- érintett erdőrészletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Tiszadob: 145/A*, 145/TN*, 146/B*

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasolt a kezelési egység területein a közlekedés során figyelmet fordítani a szomszédos természeti területek gyepfelszín károsításának megelőzésére, továbbá a hulladékkezelésre, a kapcsolódó gyepterületek és vízterek szennyezésének megakadályozására. Az utak szilárd burkolattal való ellátása nem javasolt.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás <i>(Megjegyzés: a tanyahelyek részét képező, kezelt szérűskertekre vonatkozó javaslat).</i>
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A tervezési területtel érintett tanyahelyek felújítása, modernizálását javasolt a nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetni. A tanyahelyeken található trágyaelhelyezési problémákat meg kell oldani és az általános hulladékkezelési előírásokat maradéktalanul be kell tartani, mivel a tanyahelyek közvetlenül érintkeznek gyepterületekkel, vizes élőhelyekkel. A jelenleg használaton kívüli állattartótelepek, tanyaterületek helyén nyári szállások, pásztorállások létesíthetők a jövőben.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó területekről a gyomok és inváziós növények a szomszédos gyepekre és erdőkbe is átjuthatnak, azok károsodását, természetességük csökkenését (pl. gyomosodás, egyes inváziós növények terjedése) okozhatják, ezért indokolt terjedésük megakadályozása. A kezelési egységbe tartozó területeken kisebb arányban gyepek is vannak, ezeken a részeken a gyomosodás megakadályozása érdekében javasoljuk a terület hasznosítását kaszálással és/vagy legeltetéssel. A javaslatok betartásával a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) jelölő élőhely felé irányuló inváziós nyomás csökkenthető.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció a 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja.

A tervezési területre vonatkozó élőhelyrekonstrukciós javaslatokat az alábbi táblázat tartalmazza összefoglalva:

Kezelési egység	Javaslat
KE-1	A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” között javasoljuk, hogy vizsgálni szükséges egy biztonságos vízutánpótlási rendszer kialakításának lehetőségét. A kezelési egység vízpótlási rendszerének kialakítását egy erre irányuló pályázat keretén belül kellene végrehajtani. Ez élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül.
KE-2	Vizsgálni szükséges egy biztonságos vízutánpótlási rendszer kialakításának lehetőségét. A kezelési egység vízpótlási rendszerének kialakítását egy erre irányuló pályázat keretén belül kellene végrehajtani. Ugyanez a javaslat a KE-1 területén is megjelenik.
KE-4	A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” bekezdésben megadott javaslatok élőhelyfejlesztési javaslatnak minősülnek
KE-5	A „Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” bekezdésben megadott javaslatok élőhelyfejlesztési javaslatnak minősülnek
KE-6	A vízelvezető rendszerek megszüntetése élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül
KE-8	Vizsgálni szükséges az előző kezelési egységekben is taglalt vízpótlási rendszer kiépítésének lehetőségét
KE-9	Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető az idegenhonos erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület jelölő élőhelytípusának (puhafás ligeterdők, 91E0*) a kiterjedése is növekedhet.
KE-10	A keményfás állományok kiterjedésének növelése rekonstrukciós javaslatnak minősül, de területileg inkább a KE-11 egységet érinti.
KE-11	A szántóterületek gyepesítése és erdősítése is élőhelyrekonstrukciós javaslat.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Speciális fajvédelmi intézkedések a jelölő státuszú, közösségi jelentőségű vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) védelme érdekében fogalmazhatók meg (érintett kezelési egységek: KE-1, KE-2, KE-4, KE-5, KE-6):

- Javasolt a terület időszakos vízü élőhelyeinek megőrzése, a terület hidrológiai viszonyait negatívan érintő beavatkozások megszüntetése.
- A mocsári növényzettől sűrűn benőtt mesterséges vizes élőhelyeken indokolt lehet a növényzet részleges visszaszorítása, illetve egyes – egyéb jelentős fajok szempontjából kevésbé értékes – mederrészek kimélyítése. Az árnyékoló hatású

gyalogakác visszaszorítása, különösen a fajok szaporodóhelyeként szolgáló vizes élőhelyeken fontos.

- Javasolt a terület hidrológiai viszonyainak megőrzése, lehetőség szerint a víz további visszatartása a területen (természetvédelmi célú élőhely-létesítésekkel, helyreállításokkal). Egyes mesterséges élőhelyeinek részleges (más értékes fajok jelenlétét figyelembe vevő) növényzetmentesítésével, kimélyítésével védelmi helyzete tovább javítható.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen élőhelytérképezés zajlik, a terület 5×5 km-es NBmR kvadráttal (azonosítója: T5x5_074) fedt (az utolsó térképezés éve: 2020). Az NBmR protokoll alapján a következő térképezés 2030-ban esedékes.

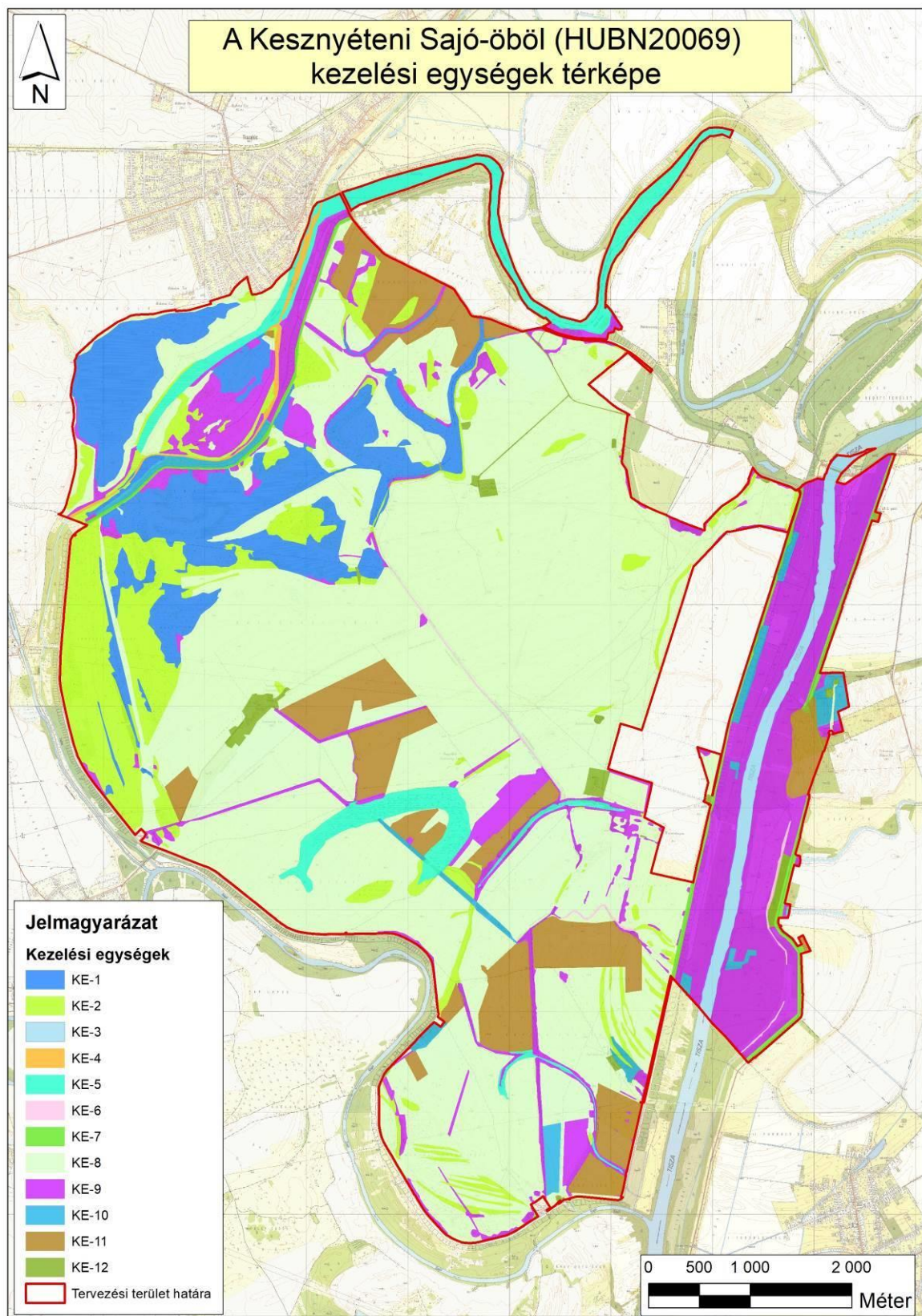
A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2015-2018-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2015-2018-as felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Javasolt ennek ütemezését az átfedő T5x5_074 kvadráttal egy időben elvégezni. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelytípusok (pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530*), természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150), természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárretjei (6440), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre és erdőkre vonatkozó módszertan (extenzív és intenzív adatlapok). A jelölő fajok monitorozása 15 évente javasolt az NBmR protokoll szerinti módszertannal.

3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép (2021):

1:32 000*A4 Készítés éve: 2021.

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt helyrajzi számok és erdőrészletek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek
KE-1	Lápok, láposodó élőhelyek	415,5	Kesznyéten 0157/a, 0157/b*, 0158*, 0160/a*, 0160/b*, 0162/1*, 0162/4*, 0162/5*, 0163/1/a*, 0163/1b, 0163/2*, 0163/3*, 0164/1*, 0164/2*, 0166, 0167/a*, 0167/b*, 0169*, 0170/a*, 0170/b*, 0171*, 0172*, 0174/2*, 0175/1*, 0177/2*, 0179*, 0180/4/a*, 0180/4/b*, 0180/4/c*, 0181*; Tiszadob 0494*, 0495/7*, 0505*, 0509*, 0510/a*, 0510/b*; Tiszalúc 0165*, 046/a*, 046/b*, 046/c*, 047*, 048*, 049*, 050/20*, 050/21*, 050/22*, 052/2/b*, 053*, 054/9/a*, 056*, 057/1/a*, 057/1/b*, 057/1/c*, 057/1/f*, 057/10/a*, 057/2*, 057/3*, 057/4*, 057/5*, 057/6*, 057/7*, 057/8*, 057/9*, 058*, 059*, 060/1/a*, 060/1/b*, 060/1/c*, 060/2*, 061*, 062*, 063*, 066/1*, 067*, 068/2/a*, 068/2/b*, 068/3*, 068/4/a*, 068/4/b*, 068/4/c*, 069*, 072/2*, 072/3*, 072/4/a*, 072/4/b*, 072/4/c*, 072/4/d*, 072/4/f/, 072/5/a*, 072/5/b*	Kesznyéten 7A*, Tiszalúc 14VI*, 16A*
KE-2	Harmatkásás, mételykórós mocsári élőhelyek	421,7	Kesznyéten 0156, 0157/a*, 0157/b*, 0158*, 0159*, 0160/a*, 0160/b*, 0162/1*, 0162/2, 0162/3, 0162/4*, 0162/5*, 0163/1/a*, 0163/2*, 0163/3*, 0164/1*,	Kesznyéten 7A*, Tiszalúc 14VI*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0164/2*, 0167/a*, 0167/b*, 0169*, 0170/a*, 0171*, 0172*, 0173/1/a, 0173/1/b, 0173/1/c, 0173/3, 0173/4, 0174/1*, 0174/2*, 0175/1*, 0175/2*, 0177/2*, 0179*, 0180/4/a*, 0180/4/b*, 0180/4/c*, 0185/a*, 0209*, 0211/2*, 0216*, 0230*, 0231/1*, 0231/10*, 0231/8*, 0231/9*, 0237*, 0239*, 0240/c*, 0240/d*, 0244*, 0251*, 0252*, 0253*, 0254*, 0260/2*, 0264*, 0265/a*, 0265/b*, 0265/c*, 0265/d*, 0267/1/a*, 0268/4*, 0268/5/a*, 0268/7*, 0269*, 0277*, 0278*, 0280/1/a*, 0284/10*, 0284/3*, 0284/4*, 0284/6*, 0284/7*, 0284/8*, 0284/9*; Tiszadob 0444/3*, 0444/4*, 0453/3/a*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0453/3/d*, 0453/3/f*, 0453/5, 0454*, 0459*, 0464*, 0465*, 0466/1*, 0468/1*, 0487*, 0490/1/a*, 0491*, 0492*, 0493/1*, 0494*, 0495/7*, 0495/9*, 0498/2*, 0500*, 0502/a*, 0502/b*, 0505*, 0506*, 0507*, 0516*, 0547/1*, 0591*, 0593*, 0595*, 0596, 0597*, 0606*, 0607*; Tiszalúc 047*, 048*, 050/10*, 050/11*, 050/12*, 050/13*, 050/14*, 050/15*, 050/16*, 050/17*, 050/2*, 050/20*, 050/3*, 050/4*, 050/5*, 050/6*, 050/7*, 050/8*, 050/9*, 053*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			054/10*, 054/12*, 054/14*, 054/15*, 054/16*, 054/7*, 054/9/a*, 054/9/b*, 054/9/c*, 055/a*, 055/b*, 055/c*, 055/d*, 055/f*, 055/g*, 056*, 057/1/a*, 057/1/c*, 057/10/a*, 057/2*, 057/6*, 057/8*, 057/9*, 059*, 060/1/a*, 060/1/b*, 060/1/c*, 060/2*, 062*, 063*, 066/1*, 066/2*, 067*, 068/2/b*, 068/3*, 068/4/a*, 068/4/b*, 068/4/c*, 069*, 070/a*, 070/c*, 071*, 072/3*, 072/5/a*; Tiszaújváros 0259/2*, 0259/5*, 0260*, 0263/3/a*, 0263/4*, 0263/5*, 0265*, 0266/f*	
KE-3	Tisza folyó medre	72,1	Tiszadob 0608*, 0433*	-
KE-4	Takta- övesatorna	13,9	Tiszaújlók 067*, 069*	-
KE-5	Tiszaújlók Holt- Tisza és egyéb holtmedrek	176,5	Kesznyéten: 0230*, 0265/d*, 0252*, 0226/3*, 0248*, 0243/b, 0243/a*, 0266*, 0245/a*, 0237*, 0226/2*, 0246/1*, 0250*, 0265/a*, 0265/c*, 0267/1/a*, 0265/f*, 0245/b*, 0238*, 0244*, 0216*, 0224*, 0225*, 0284/10*, 0226/4*, 0283*, 0249*, 0251*, 0259*, 0267/1/b*, 0284/4*, 0239*, 0253*, 0284/11*, 0226/1*, 0240/c*. Tiszadob: 0550/2*, 0551*, 0466/2*, 0466/1*, 0398/a*, 0468/1*. Tiszaújlók: 069*, 066/1*, 032*, 033, 067*, 070/a*, 071*, 070/c*. Tiszaújlók: 0259/5*, 0262/1*, 0260*,	Kesznyéten *5A, *5M

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0263/3/c*, 0262/2*	
KE-6	Vízvezető árkok	9,7	Kesznyéten: 0230*, 0190*, 0231/1*. Tiszadob: 0493/1*, 0398/b*, 0455*, 0466/2*, 0453/3/d*, 0432*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0469*, 0454*, 0456*, 0459*. Tiszaújváros: 0263/5*, 0263/1*	Tiszadob: 16/B*, 16/C*, 16/D*, 16/M*, 16/N*, 16/R*, 16/S*, 16/T*, 17/A*, 17/G*, 17/J*, 17/L*, 146/A*, 146/B*, 146/C*, 146/F*, 146/G*
KE-7	Árvízvédelmi töltések	55,5	Kesznyéten: 0280/10*, 0273*, 0279*, 0278*, 0280/1/a*. Tiszadob: 0393*, 0373/4*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0436/c*, 0436/b*, 0436/d*, 0436/a*, 0614/b*, 0453/3/d*, 0453/3/f*, 0453/3/b*, 0452*, 0435/b*, 0614/c*, 0593*, 0398/b*, 0435/a*, 0398/c*, 0398/a*, 0607*, 0436/b*, 0614/a*, 0432*. Tiszaújléta: 056*, 053*, 062*, 063*, 064/2*, 054/6/a*, 066/2*, 057/1/a*. Tiszaújváros: 0266/c*	Kesznyéten 5/H
KE-8	Gyepterületek	2473,8	Kesznyéten: 0267/2, 0260/1, 0267/4, 0246/2, 0265/d, 0260/2, 0267/3, 0248, 0257, 0245/a, 0258, 0246/1, 0265/b, 0265/a, 0265/c, 0265/f, 0245/b, 0280/10, 0273, 0282/11, 0277, 0280/7, 0282/10, 0284/10, 0279, 0284/12, 0282/2, 0282/7, 0283, 0284/9, 0280/4, 0282/8, 0284/8, 0264, 0262, 0256, 0255, 0284/11, 0280/5, 0280/3, 0282/4, 0284/6, 0263, 0278, 0280/1/b, 0280/1/a, 0280/9, 0280/8, 0281, 0282/9, 0282/6, 0282/5, 0284/7, 0284/3,	Tiszaújléta: 16/A*, 17/A* Tiszadob: 43/A*, 145/A*, 145/NY*, 145/TN* Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 5/G*, 41/A*, 41/B*, 41/NY* Kesznyéten: 5/D*, 5/M*

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0215, 0243/a, 0231/10, 0211/2, 0237, 0236, 0223, 0211/1, 0267/1/a, 0231/9, 0231/6, 0179, 0216, 0218, 0219, 0214, 0231/3, 0224, 0225, 0231/1, 0231/8, 0226/4, 0213, 0180/3, 0177/1, 0229, 0180/2, 0228/2/b, 0259, 0217, 0267/1/b, 0231/4, 0231/5, 0231/7, 0177/2, 0239, 0220, 0212, 0209, 0195/1, 0228/3, 0195/2, 0206/3, 0226/1, 0240/d, 0240/c, 0240/b, 0240/a, 0227/b, 0227/a, 0206/1, 0202/1, 0230, 0202/5, 0202/4, 0185/b, 0192, 0180/4/b, 0180/4/a, 0170/a, 0205, 0202/2, 0174/2, 0193, 0185/a, 0171, 0181, 0190, 0168/1, 0210, 0228/1, 0228/2/a, 0202/3, 0199, 0201, 0200, 0194, 0186, 0184, 0180/4/d, 0172, 0162/5, 0168/2, 0187, 0191, 0167/b, 0163/1/a, 0157/a, 0163/2, 0158, 0159, 0182, 0169, 0162/4, 0163/3, 0167/a. Tiszadob: 0445, 0512, 0502/a, 0509, 0513, 0510/b, 0510/a, 0502/b, 0505, 0444/4, 0504, 0455, 0453/2, 0453/3/d, 0453/3/f, 0453/3/a, 0453/3/b, 0453/3/c, 0454, 0453/5, 0452, 0456, 0463, 0464, 0435/b, 0466/2, 0448/f, 0467/c, 0466/1, 0467/a, 0441/1, 0444/3, 0468/1, 0447, 0439/c, 0446, 0373/4, 0473, 0457, 0458, 0459, 0460, 0476, 0485, 0479, 0595, 0596, 0484, 0494, 0592, 0483, 0492, 0490/1/a, 0462,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0461/b, 0461/a, 0465, 0437/2, 0443, 0442, 0470, 0471, 0469, 0477, 0486, 0487, 0490/4, 0490/3, 0609/b, 0593, 0497, 0491, 0496, 0516, 0514, 0508, 0474, 0472, 0478, 0475, 0480, 0481, 0493/1, 0488, 0607, 0591, 0490/1/b, 0608, 0489, 0495/9, 0498/1, 0515, 0500, 0499, 0498/2, 0506, 0511, 0594, 0597, 0606, 0436/d, 0495/7, 0501, 0547/1, 0507. Tiszalúc: 0165, 061, 057/10/a, 050/2, 057/7, 050/9, 050/14, 050/16, 068/4/b, 068/3, 057/1/g, 057/1/c, 072/4/d, 060/1/c, 060/1/b, 060/1/a, 058, 057/4, 050/3, 057/8, 072/3, 072/2, 050/11, 050/12, 052/6, 068/2/b, 068/2/a, 047, 049, 048, 056, 053, 059, 062, 057/10/b, 050/4, 050/5, 050/7, 050/8, 050/10, 050/13, 050/15, 050/18, 057/1/f, 057/1/d, 069, 072/4/c, 072/4/a, 050/21, 072/5/b, 072/4/b, 051, 052/2/a, 054/15, 054/10, 055/f, 054/11, 052/5, 054/9/a, 070/b, 072/5/c, 072/5/a, 070/a, 054/8, 057/6, 050/22, 057/3, 057/2, 050/6, 050/17, 068/4/a, 068/4/c, 057/1/b, 057/1/a, 050/20, 071, 054/9/b, 070/c, 063, 054/6/a, 032, 067. Tiszaújváros: 0261/9, 0258, 0261/11, 0259/1, 0261/6, 0259/3, 0259/5, 0265, 0264, 0263/1, 0261/12, 0261/2, 0259/2, 0260, 0263/4, 0266/g,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0266/f, 0263/7, 0257, 0261/7, 0266/n, 0263/3/c, 0263/3/a, 0263/5, 0262/2, 0259/4, 0266/c, 0261/13	
KE-9	Erdők, fásítások (a tölgyesek kivételével)	662,2	Kesznyéten: 0267/2*, 0260/1*, 0267/4*, 0265/d*, 0260/2*, 0226/3*, 0267/3*, 0248*, 0257*, 0245/a*, 0226/2*, 0258*, 0246/1*, 0265/b*, 0265/a*, 0265/f*, 0245/b*, 0238*, 0244*, 0280/10*, 0273*, 0282/11*, 0272, 0277*, 0280/7*, 0282/10*, 0284/10*, 0279*, 0284/12*, 0282/7*, 0283*, 0280/4*, 0282/8*, 0269*, 0282/3*, 0268/1*, 0284/8*, 0264*, 0262*, 0256*, 0268/7*, 0284/4*, 0255*, 0253*, 0284/11*, 0271, 0280/5*, 0280/3, 0270, 0282/4*, 0268/6*, 0284/6*, 0263*, 0278*, 0280/1/a*, 0280/9*, 0280/8*, 0281*, 0282/9*, 0282/6*, 0282/5*, 0284/3*, 0254*, 0252*, 0215*, 0243/a*, 0211/2*, 0237*, 0236*, 0223*, 0246/3*, 0250*, 0267/1/a*, 0231/6*, 0179*, 0216*, 0218*, 0219*, 0214*, 0224*, 0225*, 0231/1*, 0226/4*, 0213*, 0180/3*, 0177/1*, 0249*, 0251*, 0259*, 0217*, 0231/4*, 0231/5*, 0177/2*, 0239*, 0220*, 0206/8*, 0212*, 0209*, 0195/1*, 0195/2*, 0206/3*, 0226/1*, 0240/c*, 0227/a*, 0202/1*, 0230*, 0192*, 0180/4/b*, 0180/4/a*, 0205*, 0174/2*, 0171*, 0181*,	Tiszalúc: 4/A*, 4/B*, 4/C*, 4/D*, 4/E*, 4/BV*, 14/A*, 14/B*, 14/C*, 14/D*, 14/TI*, 14/VI*, 16/A*, 17/A*, 17/TN* Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 41/A*, 41/B*, 41/NY* Kesznyéten: 5/A*, 5/B, 5/D*, 5/E, 5/F, 5/G*, 5/H*, 5/K, 5/L, 5/M*, 5/NY, 6/A, 6/B, 6/T1, 7/A* Tiszadob: 12/A, 12/B*, 12/C, 12/NY*, 13/A, 13/B, 13/C, 13/D, 13/E, 13/TI, 14/A, 14/B, 14/C, 14/D, 15/A*, 15/B, 15/C, 15/D, 15/E, 15/F, 15/G, 15/H, 15/I, 15/J, 15/K, 15/L, 16/A, 16/B*, 16/C*, 16/D*, 16/E, 16/F, 16/G, 16/H, 16/I, 16/J, 16/K, 16/L, 16/M*, 16/N*, 16/O, 16/P, 16/Q, 16/R*, 16/S*, 16/T*, 17/A*, 17/B, 17/C, 17/D, 17/E, 17/F, 17/G*, 17/H, 17/I, 17/J*, 17/K, 17/L*, 17/M, 17/N, 17/O, 18/A, 18/B, 18/C*, 18/D, 18/E, 18/F, 18/G, 18/H, 18/NY1, 18/NY2, 18/ÚT 47/A, 53/A, 53/B, 53/C, 53/G, 142/A*, 142/C*, 142/D, 142/E, 142/F,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0180/4/c*, 0210*, 0228/1*, 0194*, 0186*, 0187*, 0167/b*, 0157/a*, 0158*, 0159*, 0167/a*. Tiszadob: 0393*, 0512*, 0502/a*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0513*, 0510/a*, 0502/b*, 0505*, 0504*, 0455*, 0453/2*, 0453/3/d*, 0453/3/a*, 0453/3/b*, 0453/3/c*, 0454*, 0453/5*, 0452*, 0456*, 0434/2, 0463*, 0464*, 0435/b*, 0398/b*, 0466/2*, 0448/f*, 0467/b*, 0397*, 0395*, 0433*, 0435/a*, 0466/1*, 0398/a*, 0467/a*, 0468/1*, 0447*, 0432*, 0439/c*, 0373/4*, 0457*, 0458*, 0459*, 0460*, 0596*, 0494*, 0592*, 0436/a*, 0609/a, 0610, 0613, 0462*, 0461/c*, 0461/b*, 0461/a*, 0465*, 0469*, 0434/1*, 0609/b*, 0614/c*, 0593*, 0516*, 0508*, 0478*, 0493/1*, 0607*, 0436/b*, 0591*, 0611, 0614/a*, 0608*, 0498/2*, 0511*, 0597*, 0606*, 0547/1*, 0550/2*, 0551*, 0507*. Tiszaújvár: 061*, 057/10/a*, 057/9*, 050/9*, 050/14*, 068/4/b*, 068/3*, 057/1/c*, 072/4/d*, 060/1/c*, 060/1/a*, 058*, 057/4*, 050/3*, 057/8*, 072/3*, 072/2*, 050/11*, 050/12*, 052/6*, 068/2/b*, 047*, 049*, 048*, 056*, 053*, 059*, 062*, 057/10/b*, 064/1, 050/4*, 050/5*, 050/7*, 050/8*, 050/10*, 050/13*, 050/15*, 057/1/f*,	142/G*, 142/H, 142/I, 142/NY1, 142/NY2, 144/A, 144/B, 144/C*, 144/D, 145/A*, 145/NY*, 146/A*, 146/B*, 146/C*, 146/D*, 146/E*, 146/F*, 146/G*, 149/A

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			057/1/d*, 046/c*, 069*, 072/4/a*, 052/2/b*, 072/4/b*, 051*, 052/2/a*, 054/15*, 054/10*, 055/g*, 055/f*, 054/11*, 052/5*, 054/9/a*, 072/5/a*, 054/16*, 055/d*, 054/8*, 057/6*, 066/2*, 050/22*, 057/3*, 057/2*, 050/6*, 068/4/a*, 068/4/c*, 057/1/b*, 057/1/a*, 050/20*, 072/4/g*, 072/4/f*, 071*, 054/9/b*, 070/c*, 054/2*, 054/6/c*, 054/6/b*, 063*, 064/2*, 064/3, 066/1*, 054/6/a*, 065, 067*. Tiszaújváros: 0261/9*, 0261/11*, 0259/1*, 0261/6*, 0259/3*, 0259/5*, 0265*, 0264*, 0263/6*, 0263/1*, 0261/12*, 0261/2*, 0259/2*, 0262/1*, 0260*, 0263/4*, 0266/g*, 0266/f*, 0263/7*, 0261/7*, 0266/n*, 0263/3/c*, 0263/3/b*, 0263/3/a*, 0263/5*, 0261/10*, 0261/8*, 0262/2*, 0259/4*.	
KE-10	Kocsányos tölgyesek	32,6	Tiszadob: 0434/1*, 0392*, 0373/4*; Tiszalúc: 066/1*, 066/2*, 065*, 064/2*; Tiszaújváros: 0265*, 0263/3/a*, 0263/4*	Kesznyéten: 5/A, 5/B, 5/A, 6/B Tiszalúc: 4/E*, 4/F*, 4/BV*, 14/VI* Tiszaújváros: 2/A*, 2/B*, 41/A Tiszadob: 15/A*, 15/L, 16/G, 16/H, 142/B, 142/D, 145/A*, 145/TN*
KE-11	Szántók, gyümölcsös	360,7	Kesznyéten: 0246/2*, 0248*, 0245/a*, 0246/1*, 0265/a*, 0245/b*, 0238*, 0280/10*, 0284/10*, 0283*, 0284/9*, 0280/4*,	-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0269*, 0268/4*, 0268/1*, 0284/8*, 0268/7*, 0284/4*, 0253*, 0270*, 0282/4*, 0268/6*, 0284/6*, 0280/1/b*, 0280/1/a*, 0280/9*, 0280/8*, 0281*, 0268/5/b*, 0268/5/a*, 0284/7*, 0284/3*, 0252*, 0211/2*, 0237*, 0246/3*, 0225*, 0226/4*, 0177/1*, 0206/8*, 0206/7, 0209*, 0206/6, 0195/2*, 0206/3*, 0226/1*, 0227/b*, 0227/a*, 0206/1*, 0206/5, 0202/1*, 0202/6, 0230*, 0202/5*, 0202/4*, 0180/4/a*, 0205*, 0202/2*, 0193*, 0228/1*, 0206/4, 0202/3*, 0199*, 0194*, 0180/4/d*. Tiszadob: 0393*, 0394/2*, 0392*, 0394/1*, 0510/a*, 0398/d, 0397*, 0395*, 0398/c*, 0398/f*, 0432*, 0373/4*, 0614/b*, 0591*, 0547/1*. Tiszalúc: 052/6*, 068/2/b*, 068/2/a*, 046/a*, 047*, 049*, 048*, 053*, 046/c*, 069*, 050/21*, 052/2/b*, 054/7, 051*, 052/2/a*, 054/15*, 054/10*, 054/13, 055/b*, 055/g*, 055/a*, 054/11*, 052/5*, 054/9/a*, 054/16*, 054/12*, 055/d*, 054/8*, 055/c*, 050/20*, 052/3, 052/4, 054/9/c*, 054/9/b*, 054/14*, 054/2*, 054/6/c*, 054/6/b*, 054/6/a*, 067*, 046/b*. Tiszaújváros: 0261/6*, 0263/6*, 0263/1*, 0261/12*, 0261/2*, 0262/1*, 0266/g*, 0263/7*, 0266/n*,	

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0263/3/a*, 0263/5*, 0261/10*, 0261/8*, 0262/2*	
KE-12	Állattartó telepek, gátórházak, szivattyúházak, utak	35	Kesznyéten: 0206/1*, 0180/4/a*, 0193*, 0185/a*, 0210*, 0167/b*, 0167/a*, 0180/3*, 0177/1*, 0180/2*, 0212*, 0209*, 0195/1*; Tiszadob: 0444/2/a, 0444/2/b, 0444/3*, 0468/1*, 0447*, 0432*, 0373/4*, 0595*, 0490/1/a*, 0614/b*, 0437/2*, 0373/2/b, 0373/2/a, 0490/4*, 0490/3*, 0593*, 0497*, 0496*, 0516*, 0514*, 0393*, 0495/9*, 0498/1*, 0499*, 0394/2*, 0498/2*, 0392*, 0394/1*, 0511*, 0513*, 0510/a*, 0436/c*, 0436/d*, 0501*, 0547/1*, 0502/b*, 0444/4*, 0464*, 0435/b*, 0398/b*, 0395*, 0398/a*, 0468/2; Tiszaújlak: 057/5*, 057/6*, 057/3*, 057/9*, 057/7*, 057/8*; Tiszaújváros: 0258*, 0259/1*, 0265*, 0259/2*, 0260*, 0263/4*, 0257*	Tiszadob: 145/A*, 145/TN*, 146/B*

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, tehát a területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet az irányadó. A tervezési terület teljesen átfed Kesznyéteni Tájvédelmi Körzettel, de rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv nincs érvényben. A tervezési terület adottságait tekintve agrárterületnek tekinthető. Az erdőterületek, fasorok, facsoportok és mélyebb fekvésű területek (mocsarak, csatornák, árkok) kivételével a parcellák támogathatók a Mezőgazdasági Parcella-azonosító Rendszerben (MePAR). A Magyar Állam tulajdonában lévő, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében szereplő területek jelentős része haszonbérlet keretében kerül hasznosításra. Az igazgatóság vagyonkezelésében 2573.99 hektár található (a tervezési terület 54,4%-a) A haszonbérbe adott terület nagysága 1697,322 hektárt tesz ki. 16 haszonbérlet pályázott be a területekre, átlagosan 106 hektáron gazdálkodnak (ebben bérletként elég nagy

eltérés mutatkozik, 1 hektártól 488 hektárig.) 30 db élő haszonbérleti szerződés van, átlagosan 57 hektár szerződésenként. A szerződések legnagyobb részét 5 évre kötötték, 2020. december 31-én lejártak, azonban meghosszabbításra kerültek 2021. december 31-ig. A tervezési terület részben érinti a Taktaköz Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT). Az MTÉT területek kijelöléséről, lehatárolásának módjáról az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló, mai napig hatályos 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet gondoskodik. A támogatásra jogosult immár MTÉT területen az érdeklődők önként vállalhatnak emelt szintű és emelt támogatási összegű szántóföldi és gyepterületeket célzó tematikus előírás csoportokat, miközben az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések további lehetőségei is adóttak számukra.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A terület adottságai (ingatlan- és erdészeti nyilvántartás, tulajdonviszonyok) függvényében az alábbi releváns, a tervezési területen is elérhető támogatások adhatók meg (kiemelten az erdészeti szektorra):

KAP II. pillér

Élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 6) VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

- 7) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 8) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

Erdészeti támogatások

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- 4) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 5) VP5-8.5.1-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 6) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 7) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 8) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 9) VP5-8.4.1-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 10) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 11) VP4-8.5.2-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg is elérhető támogatási programokkal a terület fenntartó kezelése elvileg megvalósítható (lásd Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező földhasznosítási előírások). Mivel távlati természetvédelmi célként fogalmaztuk meg a mozaikos élőhelyek fenntartását és fejlesztését (mely együtt járhat nem záródott erdő-gyep struktúrák kialakításával), ez mindenképp nevesítendő a jövőbeli agrár-erdészeti támogatási rendszerekben.

A terület tulajdonosi és földhasznosítási adottságaiból adódóan, illetve mert a jelenlegi támogatási rendszer hatékonyságára vonatkozó részletes vizsgálati eredmények nem állnak rendelkezésre, a fentebb felsoroltak megerősítéséhez, illetve újabb agrártámogatási jogcímek kidolgozásához megalapozott, részletes javaslatot nem tudunk tenni. Új javaslatok teljes körű kidolgozásához előbb a működő támogatási programok hatékonyságáról kellene reális helyzetképet kapnunk, s ehhez kellene vizsgálni a jelenlegi támogatás-igénylések és támogatottság mértékét, a futó programok megfelelőségét. Mindezekről függetlenül ugyanakkor megfogalmazható néhány olyan támogatási célterület, amelyek figyelembe vételével a 2020-tól kezdődő európai uniós támogatási ciklus időtartamára – önállóan vagy más programokba integráltan – a tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek fenntartása érdekében (összhangban a fenntartási tervben megfogalmazott természetvédelmi célkitűzésekkel) részletes, operatíván működő (akár az állami tulajdonú területek vagyonkezelői számára is elérhető) támogatási jogcímek dolgozhatók ki:

- Inváziós lágy- és fásszárú növényekkel fertőzött gyepterületek kaszálással történő kezelése, a gyomfertőzöttség mérséklése, visszaszorítása.
- Fásorok, cserjés és füves mezsgyék kialakítása, fenntartása.
- Szántóföldi belvizes foltok, mint vizes mikroélőhelyek fenntartása.

3.3.2. Pályázatok

Megvalósult természetvédelmi célú projektek a tervezési területen:

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (Miskolc) gesztorságában valósult meg a *Takta-övesatorna természetvédelmi rehabilitációja Kesznyéten és Tiszalúc között* 2011-2013. között (KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0017⁵). A projekt általános célja a Takta-övesatorna "jó ökológiai állapotának" helyreállítása, az élővilág részére a jelenleginél kedvezőbb élettér kialakítása és fenntartása. Közvetlen cél egy változatos élőhely kialakítása, mely a térségben előforduló Natura 2000 jelölőfajok létfeltételeit javítja. A pályázat keretében fenékgát építése valósult meg a 3+913 szelvényben, 3 nyílású, betétpallós elzárással.

A *Parlagi sas védelme Magyarországon (LIFE10 NAT/HU/000019)* projekt célkitűzéseinek elérése érdekében a nemzeti park igazgatóság természetvédelmi őrszolgálat a tervezési területen is előforduló parlagi sas (*Aquila heliaca*) territóriumok fokozott ellenőrzését és a veszélyeztető tényezők, különös tekintettel a mérgezéses esetek feltárását végezte (a projekt lezárult 2016-ban). A pályázat fenntartási szakaszában a természetvédelmi őrszolgálat munkatársai az elkészült protokollok alapján végzik a fészkelő állomány folyamatos monitorozását és – szükség esetén – ellátják a kármentesítő feladatokat. A pályázatban vállalt feladatok a projekt lezárulta után is folynak, a projektben elfogadott protokollokat követve.

A *szalakóta védelme a Kárpát-medencében (LIFE13/NAT/HU/000081)* projekt célja a Kárpát-medence szalakóta (*Coracias garrulus*) populációjának megerősítése és hosszú távú fenntartható védelmének megalapozása. A tervezési terület a fatelepítési, fészkelőhely-felmérési, valamint odúkihelyezési és monitorozási jellegű akciók által érintett (a projekt 2020.03.31-án zárult).

Folyamatban lévő természetvédelmi célú projektek a tervezési területen:

Az *Őshonos fafajok a hazai erdőkbe – Tájidegen erdőállományok és fásítások átalakításának megkezdése, erdők természetvédelmi kezelése a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság területén* (KEHOP-4.1.0-15-2016-00062) projekt keretében Tiszadob településhatárban, idegenhonos faállományok (elsősorban nemes nyárasok) átalakítása folyik (a projekt 2023. 09. 28-án zárul).

Tervezett jövőbeli természetvédelmi célú projektek a tervezési területen:

A vizes élőhelyek, mocsarak vízutánpótlásának biztosítására komplex program kidolgozása szükséges a tervezési területen, melynek célja a sérülékeny élőhelyek vízutánpótlásának biztosítása. A projekt korai tervezési fázisban van jelenleg.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési folyamat során a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság honlapján folyamatosan frissülő tematikus aloldalt alakítottunk ki, ahol a területekkel kapcsolatos alapinformációk

⁵ Projekt ismertető:

http://www.ekovizig.hu/Projektek/pdf/Takta_%C3%B6vcsatorna_rehabilit%C3%A1ci%C3%B3ja.pdf

mellett a (véleményezhető) egyeztetési tervdokumentációt is elérhetővé tettük pdf formátumban: <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek>

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
Érintettek levélben és/vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	BNPI Iktatórendszer (ügyiratszám), feladást igazoló szelvényről másolat, e-mail visszaigazoló tértivevény	Üisz: 3542/1/2021. 34 db levél kiküldése érintetteknek + elektronikus levél (ismert címek esetén)	2021.11.03
Önkormányzati közzététel	Igazolás az önkormányzat részéről	Üisz: 3542/2/2021. (érintett önkormányzatok száma: 4)	2021.11.03
Honlap	Elérhetősége, adatfeltöltés dátuma	https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek	2021.11.03

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Gazdálkodók, területhasználók (mezőgazdaság)	falugazdászok révén; Tiszatáj Közalapítvány
Erdőgazdálkodók	NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti ZRt.
Vadgazdálkodók	nevesítve: • Táncsics Vadásztársaság • Taktaharkányi Takta Vt. • II. Rákóczi Ferenc Vt.
Vízgazdálkodók	nevesítve: • Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság • Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság
Horgász egyesületek	nevesítve: • Szabolcsi Halászati Kft. • Sporthorgász Egyesület Tiszalúc
Önkormányzatok	nevesítve: • Kesznyéten község önkormányzata • Tiszaújváros város önkormányzata • Tiszalúc község önkormányzata • Tiszadob község önkormányzata
Hatóságok	nevesítve: • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági Szolgálat • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
	Földművelésügyi Osztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály • Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság • Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály • Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály • Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály • Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály • Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály • Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály • Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófa-védelmi Igazgatóság
Civil szervezetek, köztisztviselők	nevesítve: • Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatósága • OMVK Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezet • OMVK Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Szervezet • Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Kezelők, egyéb szolgáltatók	nevesítve: MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Rt.
Helyi lakosság	Az érintett települések lakosai

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (Miskolc) BO/3209214-2/2021. ikt. számon kiadott véleményében jelezte, hogy a „fenntartási tervben megfogalmazott kezelési javaslat, stratégia elősegíti a természetvédelmi célkitűzések megvalósítását. A Főosztály – illetékességi területét illetően – a fenntartási tervben foglaltakkal egyetért, annak elfogadását támogatja” (BNPI ikt. sz. 3542/4/2021.).

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földügyi Igazgatási Osztálya (Nyíregyháza) 26127/2/2021. ikt. számon kiadott véleményében jelezte, hogy „a Kesznyéti Sajó-öböl (HUBN20069) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási tervében foglaltak végrehajtása a termő föld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény hatálya alá tartozó termőföld igénybevételével nem jár, termőföldet érintő jelentős hatást nem feltételez. A fentiek alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal a Kesznyéti Sajó-öböl (HUBN20060) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási tervével egyetért, azzal kapcsolatban földvédelmi szempontból észrevételt nem tesz”. (BNPI ikt. sz. 3542/3/2021.).

A Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Szolgálat (Debrecen) 35900/7475-1/2021. iktatási számon adott véleményt (BNPI ikt. sz. 3542/9/2021). Az észrevételek alapján a főbb termvmódosítások az alábbiak voltak (BNPI ikt. sz. 3542/12/2021):

- a Natura 2000 terv „3.2.1.6 KE-6 kezelési egység: Vízvezető árkok” fejezet d) pontja kiegészült a 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet vonatkozó előírásaival. A jogszabályi hivatkozás beépült a tervdokumentáció „3.2. Kezelési javaslatok” fejezet „C) Kötelezően betartandó előírások” alpontjához is.
- a Natura 2000 terv „3.2.1.6 KE-6 kezelési egység: Vízvezető árkok” fejezet c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok” pontjánál a lehetséges beavatkozás (árkok betemetése) javaslatnál bekerült egy pontosítás, ami a tulajdonosi hozzájárulásra, egyeztetésre vonatkozik: „E tevékenységek csak a csatornák üzemeltetőjével/kezelőjével/tulajdonosával történt, előzetesen egyeztetett úton és módon kerülhetnek megvalósításra”.

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (Miskolc) előzetesen adatszolgáltatást adott a tervkészítés fázisában (üisz: É2020-2618-005/2020.; BNPI ikt. sz. 3362/1/2020.). É2021-3082-005/2021. ikt. számon adott véleményt (BNPI ikt. sz. 3542/6/2021). Az észrevételek alapján a főbb termvmódosítások az alábbiak voltak (BNPI ikt. sz. 3542/13/2021):

- a Natura 2000 terv „1.7.3. Körzeti erdőtervek” pontja kiegészült a lejárt erdőtervekkel kapcsolatos alábbi kiegészítéssel: „A 2009. évi XXXVII. törvény 113. § (17) bekezdése a) pontja szerint a korábbi erdőterv érvényessége az új erdőterv véglegessé válásáig fennmarad.”

- a Natura 2000 terv „3.2. Kezelési javaslatok - Kötelezően betartandó előírások” fejezetében az észrevételben jelzett jogszabályi hivatkozás (147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet ill. 10/1997. KHVM rendelet), valamint az érintett vízfolyások javítása megtörtént.
- a Natura 2000 terv „1.7. Tervezési és egyéb előírások” fejezete kiegészült a „Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése” megnevezésű KEOP-2.5.0/B/09-12-2013-0001. számú projekt kapcsán elkészült nagyvízi mederkezelési tervdokumentáció hivatkozásával”.
- a Natura 2000 terv „3.2. Kezelési javaslatok - KE-7 kezelési egység: Árvízvédelmi töltések” fejezetében külön, a 2021. november 30-án megtartott online egyeztetést követően az alábbi módosításokat hajtottunk végre:
 - a kaszálásokra vonatkozó javaslatok pontosítására kerültek, kiemelten a védett és jelölő értékekre (fátyolos nőszirm, sziki kocsord és nagy szikibagoly) vonatkozóan.
 - a „Kötelezően betartandó előírások” alponthoz bekerült a 08. 04. sz. Inerhát-Tokaji árvízvédelmi szakasz üzemeltetésére és fenntartására vonatkozó vízjogi üzemeltetési engedély valamint a haváriaesetekben a preventív kaszálást biztosító 10/1997. KHVM rendelet előírás hivatkozása.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság (Debrecen) K000075-0044/2021. ikt. számon kiadott véleményében jelezte, hogy a „Kesznyéti Sajó-öböl (HUBN20069) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve” a működési területünkön főleg a nagyvízi medret érinti, melynek kezelője az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság. A fenntartási terv külön, a 3.2.1.7. KE-7 kezelési egység (Árvízvédelmi töltések) fejezetben tárgyalja a védvonalakat, mely a TIVIZIG kezelésében lévő árvízvédelmi töltéseit nem érinti, így igazgatóságunk e fenntartási tervvel kapcsolatban kiegészítést, megjegyzést, észrevételt nem tesz”. (BNPI ikt. sz. 3542/5/2021.).

A tervekészítők az ÉMVIZIG észrevétele alapján módosított 3.2.1.7. fejezetben a vízügyi kezelők listázásánál a TIVIZIG-et törölték.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály (Miskolc) BO/34/4758-2/2021. ikt. számú levelében adott véleményt (BNPI ikt. sz. 3542/10/2021). Az észrevételek alapján a Natura 2000 terv „3.2.1.9. KE-9 kezelési egység: Erdők, fásítások (a tölgyesek kivételével)” fejezetében az akácok átalakítására vonatkozó javaslat módosult az alábbiak szerint: „Az akácos állományokban távlatilag teljes erdőrészletre vonatkozó tarvágásokat követő átalakítási munkák indítása. A levágásra kerülő területeken a meglevő őshonos lombos frakció kímélete, természetes újulat felkarolása, illetve amellet részleges talajelőkészítést követő mesterséges erdősítés a termőhelyi viszonyoknak megfelelő fű- és elegyfajokkal.”

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály (Miskolc) BO/25/02574-2/2021. ikt. számú levelében adott véleményt (BNPI ikt. sz. 3542/16/2021). A levelükben adatszolgáltatás keretében megadták a kiemelten védett és az *ex lege* védett nyilvántartott régészeti lelőhelyek megnevezését, azonosítóját. Ez alapján a Natura 2000 terv „1.6. Egyéb védetségű kategóriák” fejezete aktualizálásra került. Ezen kívül, a Natura 2000 terv „3.2. Kezelési javaslatok - Kötelezően betartandó előírások” fejezetében beépültek a régészeti lelőhelyekre vonatkozó főbb előírások (a Kötv. alapján).

A Tiszaújvárosi Rendőrkapitányság (Tiszaújváros) 2021. november 18-i keltezésű véleményében jelezte, hogy „a „Kesznyéti Sajó-öböl –HUBN20069” tervezési tervével

kapcsolatosan a Tiszaújvárosi Rendőrkapitányságnak észrevétele, javaslata nem fogalmazódott meg. Azonban a közösségi értékek hosszú távú megőrzésére, természetvédelem kezelésére továbbiakban is kiemelt figyelmet fordítunk. (BNPI ikt. sz. 3542/8/2021.)”

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. Üzemeltetési Igazgatósága (Budapest) 2021. november 18-i keltezésű elektronikus levelében jelezte, hogy „*az egyeztetési tervdokumentáció áttekintése megtörtént, kiegészítő véleményt, észrevételt nem fűzünk hozzá*” (BNPI ikt. sz. 3542/7/2021.).

A kifüggesztés során az érintett önkormányzatokhoz észrevétel nem érkezett, a kifüggesztési igazolás (záradékolás) megküldésre került az önkormányzatok részéről.

4. Felhasznált irodalom

- Baranyi T., Korompai T., Józsa Á. Cs. & Kozma P. (2006b): *Gortyna borelii lunata* (Freyer, 1838). In: Varga Z. (szerk.): *Natura 2000 fajok kutatásai. I. tanulmánykötet. Dél-Nyírség-Bihari Tájvédelmi és Kulturális Értéktörző Egyesület*, Debrecen: 3–69.
- Baráz Cs. (szerk.) (2019): *Védett természeti területek a Tisza mentén I. A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet. (Bákalács Füzetek 23.) – Bükki Nemzeti Park Igazgatóság*, Eger, 42 pp.
- Bölöni J., Molnár Zs., & Kun A. (szerk.) (2011): *Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója (ÁMÉR 2011). MTA ÖBKI Vácrátót* 439 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere. (2., átdolgozott és bővített kiadás) – Budapest, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet*, 876 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere. (2., átdolgozott és bővített kiadás) – Budapest, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet*, 876 pp.
- Frank T. – Szomorad F. (2014): *Védett erdők természetességi állapotának fenntartása és fejlesztése. (Rosalia Kézikönyvek 2.) – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság*, Budapest, 160 pp.
- Frank T. (szerk.) (2000): *Természet–Erdő–Gazdálkodás. (Az MME Könyvtára 16.) – MME & Pro Silva Hungaria Egyesület*, Eger, 214 pp.
- Halász G. (szerk.) (2006): *Magyarország erdészeti tájai. – Állami Erdészeti Szolgálat*, Budapest, 154 pp. + 1 térkép
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár*, 956 pp.
- Harka Á. & Sallai Z. (2004): *Magyarország halfaunája. Nimfea Természetvédelmi Egyesület*, Szarvas. 269 pp.
- Király G., Molnár Zs., Bölöni J., Csiky J. & Vojtkó A. (szerk.): *Magyarország földrajzi kistájainak növényzete. MTA ÖBKI. Vácrátót*.
- Korda M. (2016): *Az erdőgazdálkodás hatása az erdők biológiai sokféleségére (Tanulmánygyűjtemény). – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság*, Budapest, 682 pp.
- Korompai T. & Kozma P. (2005): *A Gortyna borelii lunata (Freyer, 1843) elterjedésének vizsgálata a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (Lepidoptera: Noctuidae). Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 29: 185–188.
- Marosi S. & Somogyi S. (szerk.) (1990): *Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet*, Budapest.
- Marosi S. & Szilárd J. (szerk.): *Magyarország tájföldrajza 2. A tiszai Alföld. Akadémiai Kiadó*, Budapest.
- Molnár Zs. (1996). *Ártéri vegetáció Tiszadob és Kesznyéten környékén I. Táj történeti, florisztikai és cönológiai értékelés. Bot. Közlem.* 83, 37-50.
- Varga Z. (1990): *Lepkék (Lepidoptera) rendje. – In: Rakonczay Z. (ed.): Vörös könyv*, p. 188 – 244.
- Földművelésügyi Minisztérium, Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság Természetmegőrzési Főosztály (szerk.) (2018): *Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest*, 40 pp.

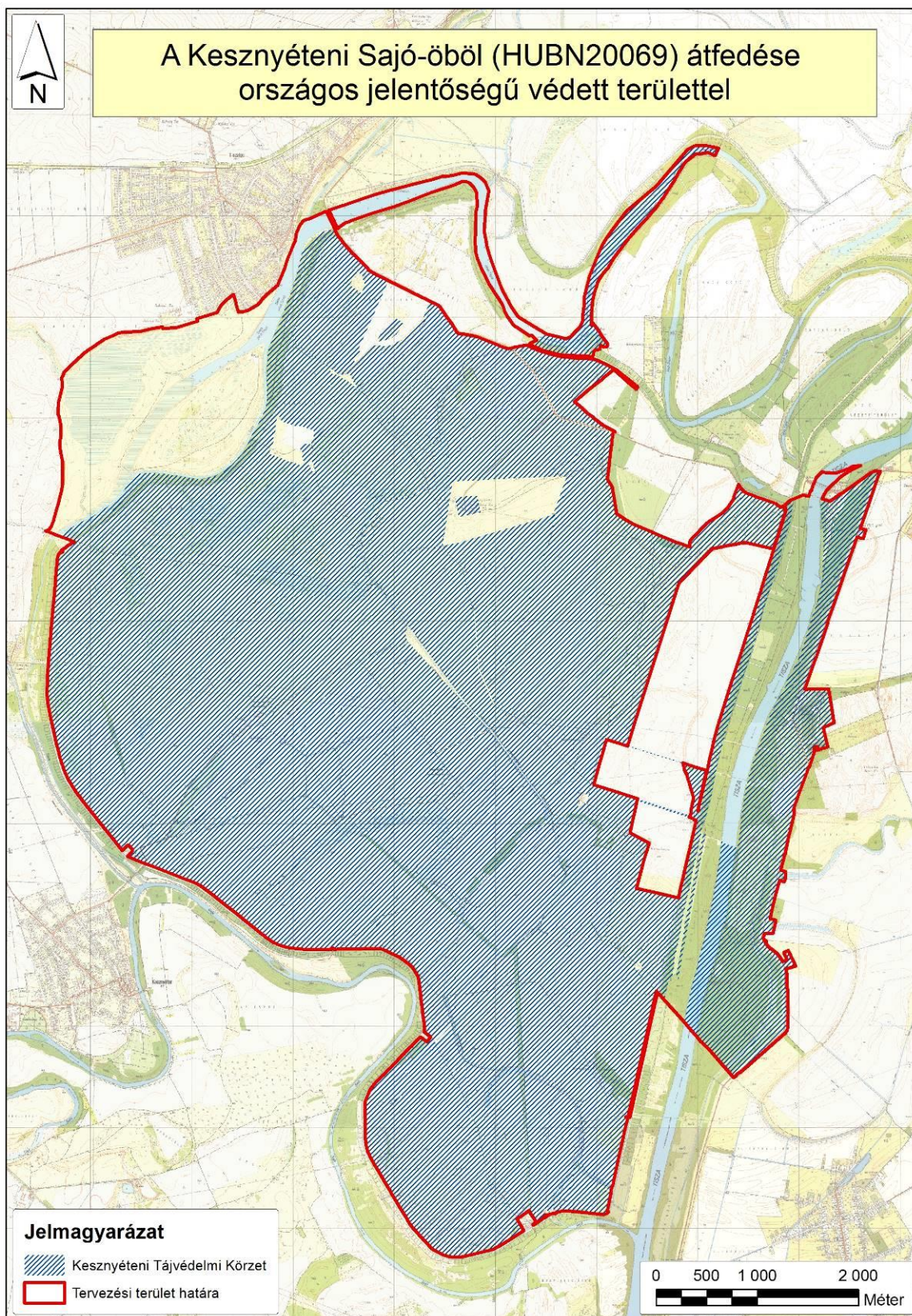
Világháló helyek:

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal

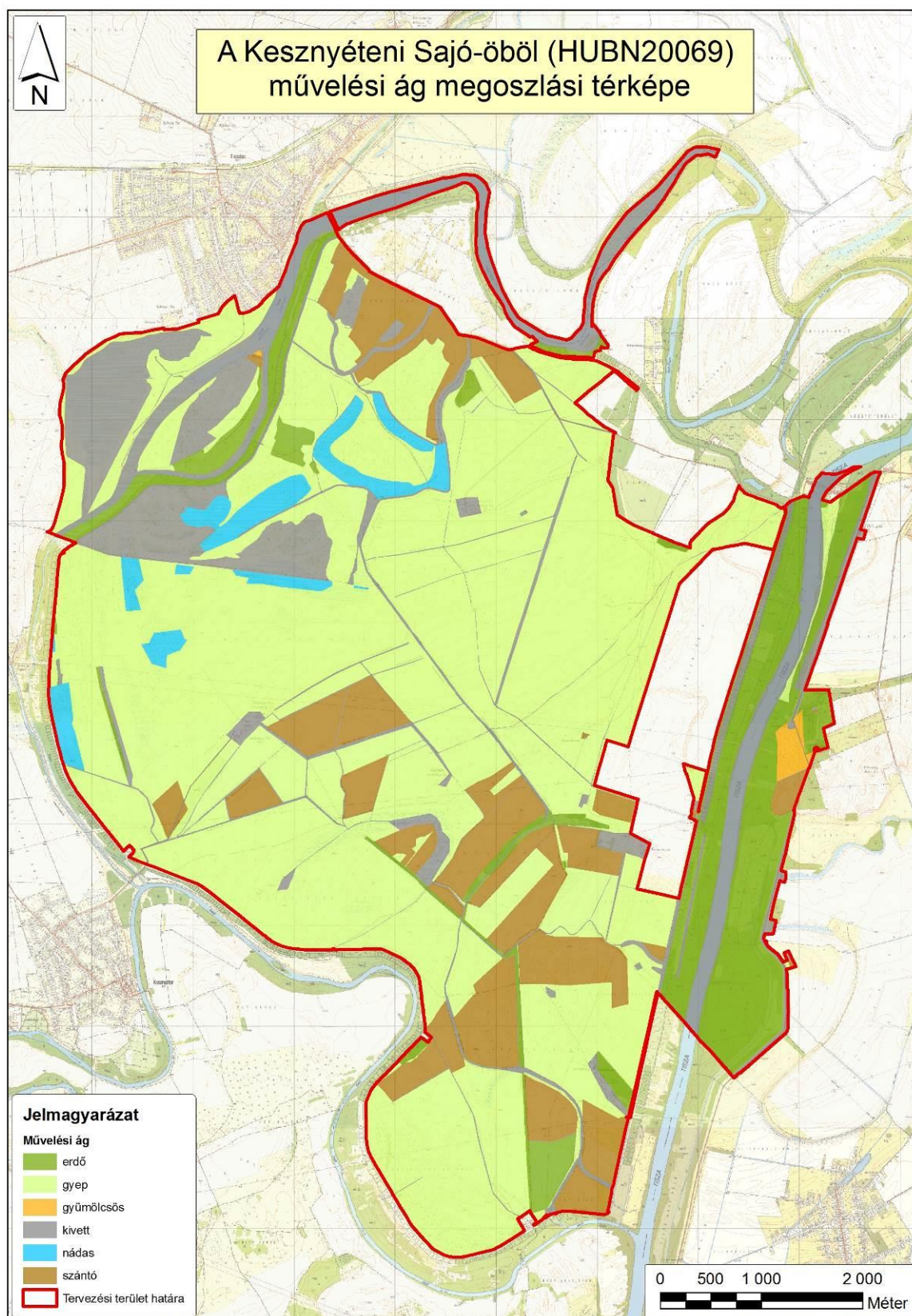
<http://bnpi.hu/naturaterv>
<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>
<http://natura2000.eea.europa.eu>
<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>
<http://turistautak.hu/>
<http://www.natura2000.hu/hu>
<http://www.novenyzetiterkep.hu>
<http://www.termeszetvedelem.hu/>
<http://www.tiszaujvaros.hu/>
<http://www.utadat.hu/>
<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>
<https://www.mepar.hu/mepar/>

5. Térképek

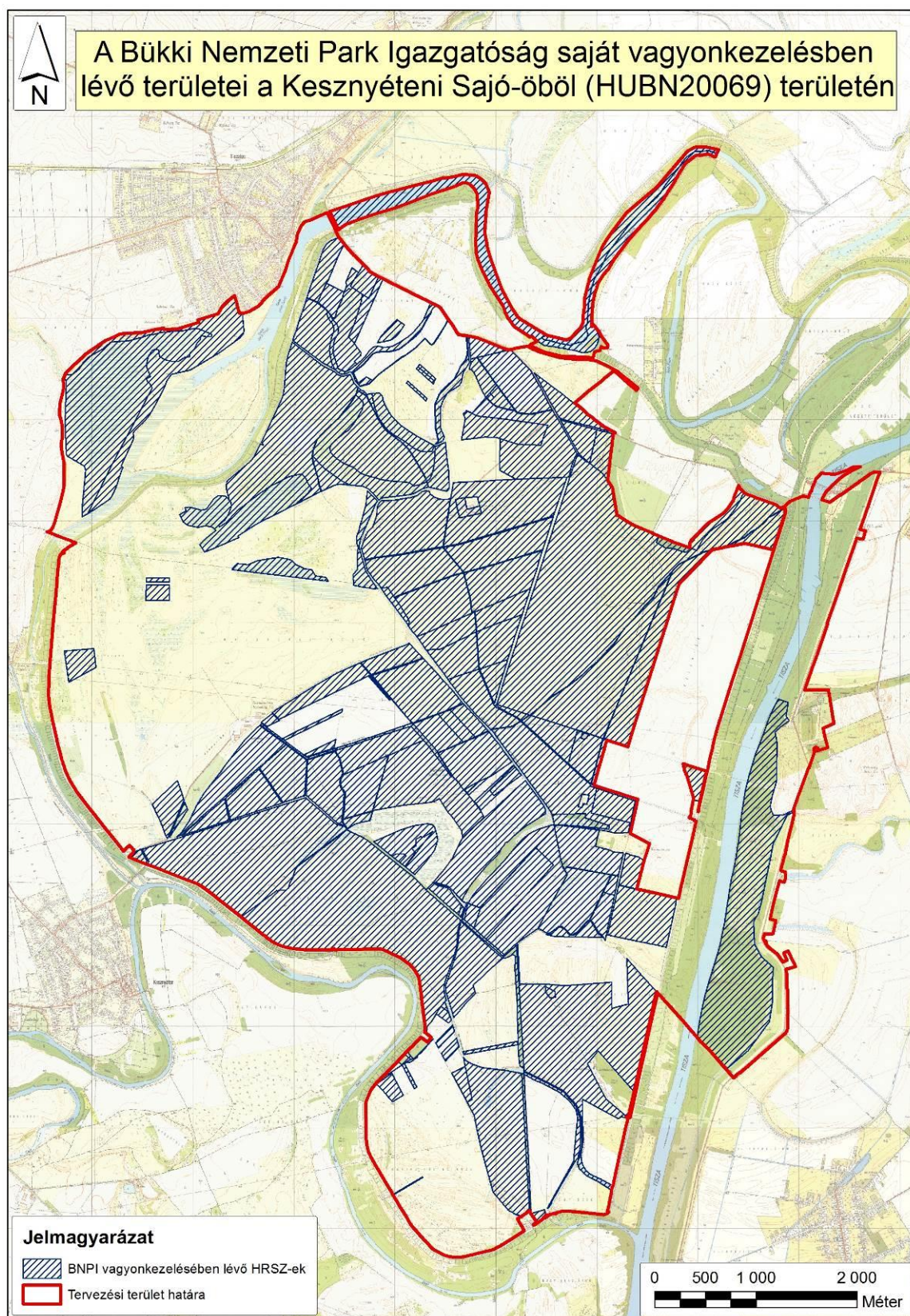
- 1) ábra: A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) ábra: A tervezési terület átfedése országos jelentőségű védett természeti területtel
- 3) ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 4) ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe
- 5) ábra: A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok térképe
- 6) ábra: A tervezési terület erdészeti térképe
- 7) ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe
- 8) ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)
- 9) ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

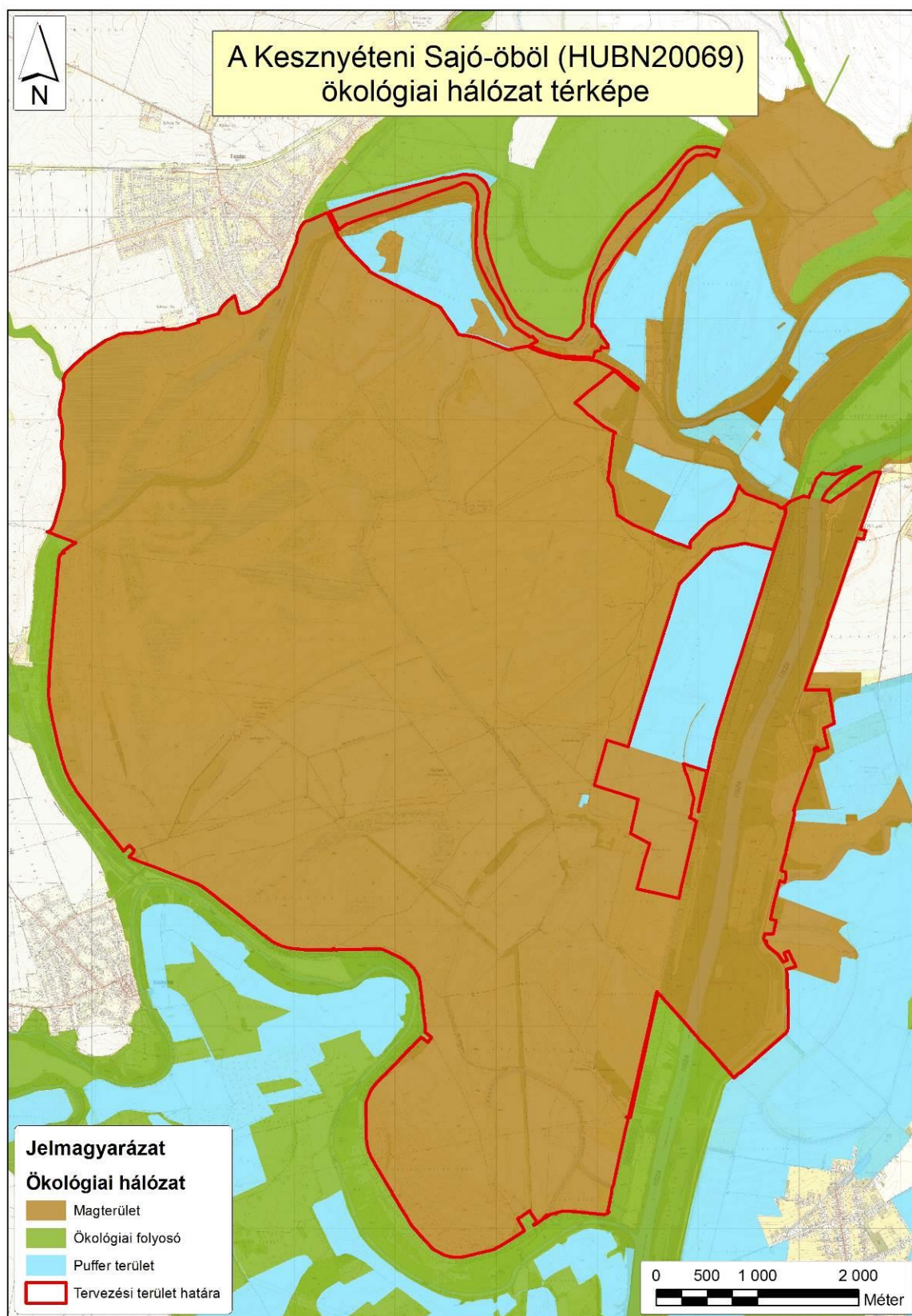
2. ábra: A tervezési terület átfedése országos jelentőségű védett természeti területtel

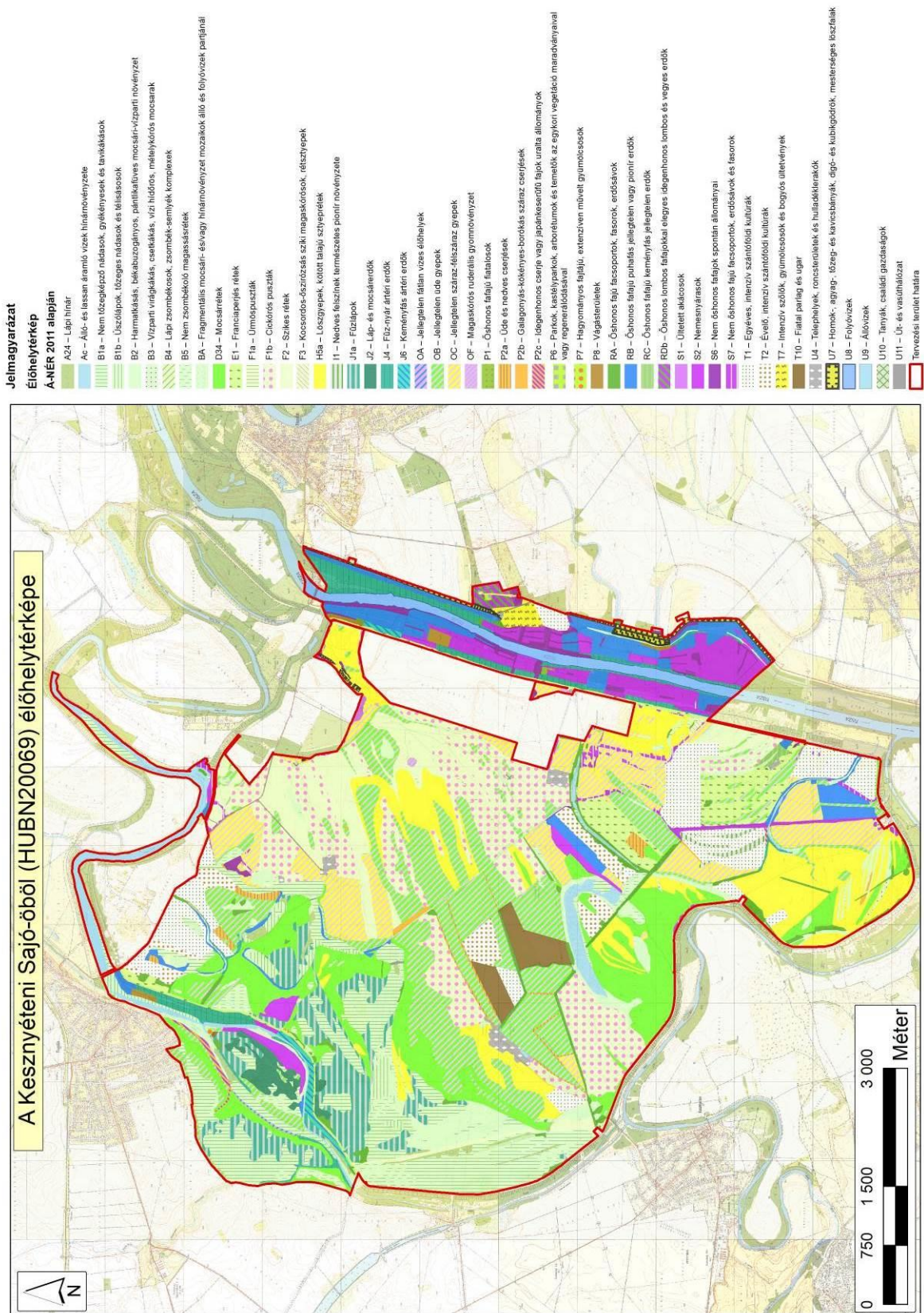
4. ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe

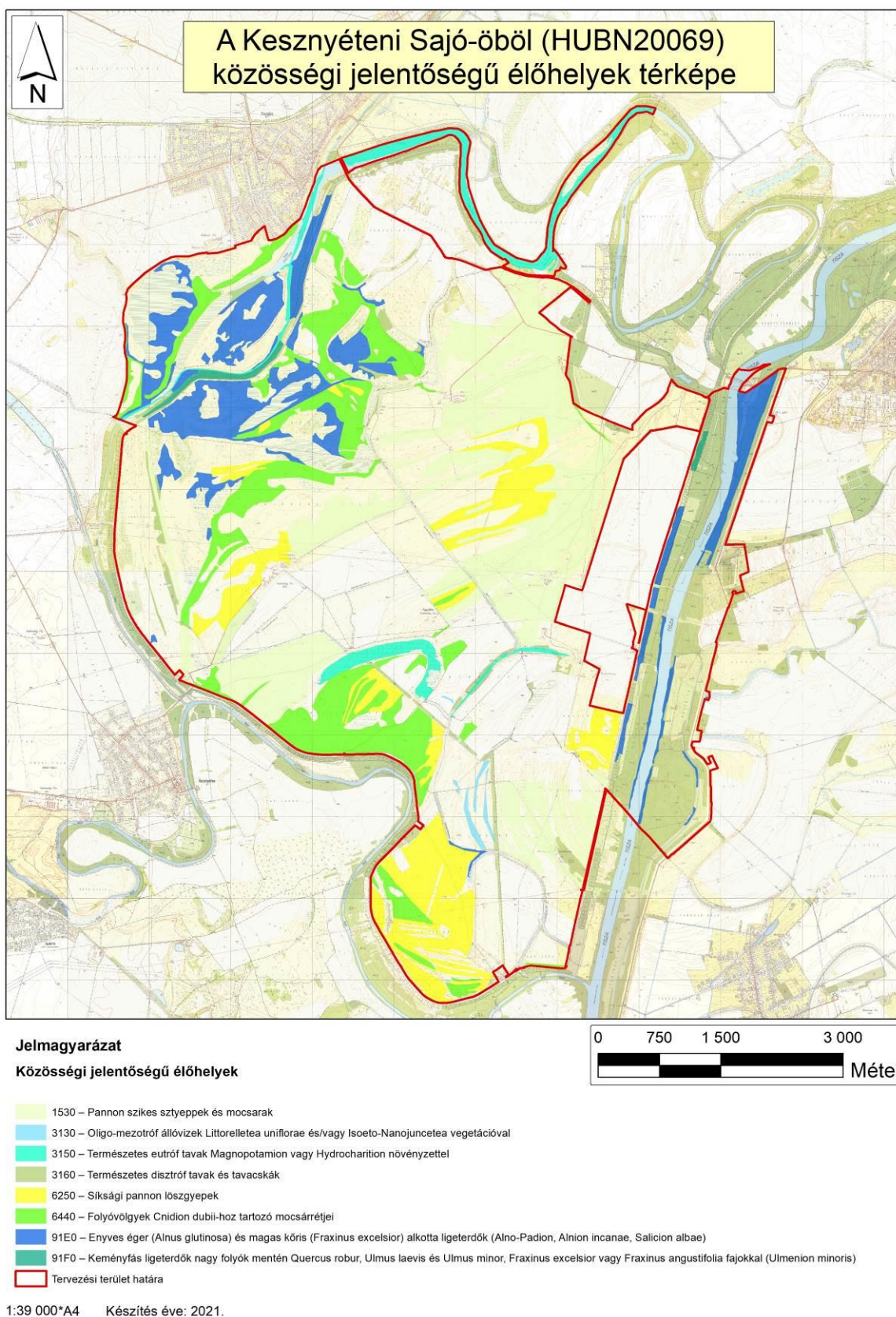
5. ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok térképe

7. ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe

8. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)

9. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

6. Fotódokumentáció

1) kép: Láposodó mocsarak, bokorfüzesekkel a Hímes-tónál (KE-1)

2) kép: Viziboglárkás hínárnövényzet, tavikákás szegéllyel (KE-2)

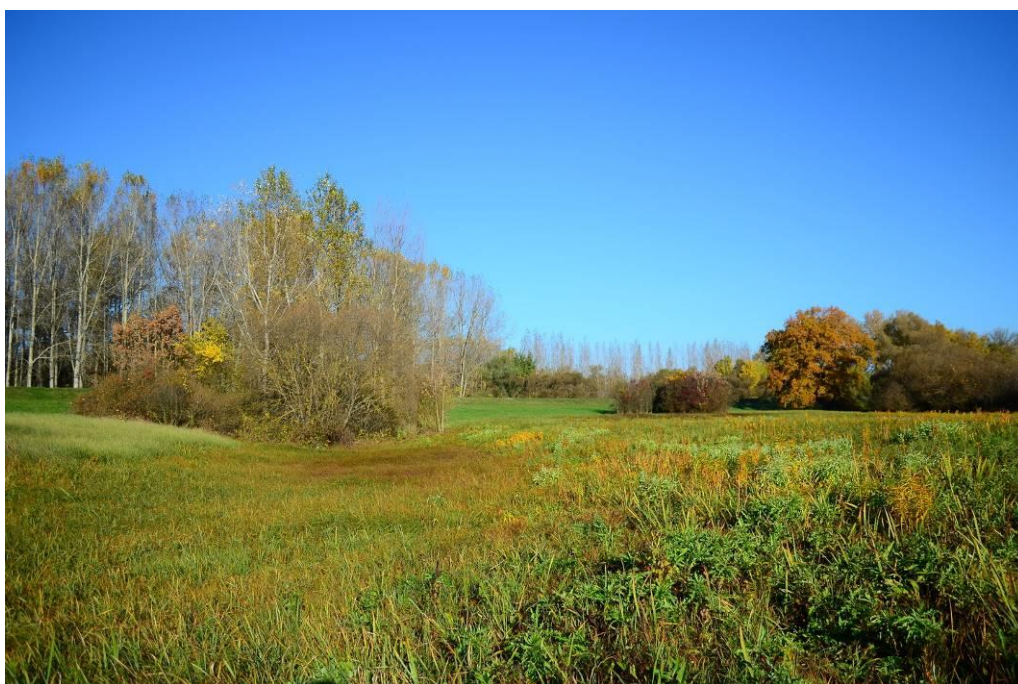
3) kép: Tiszalúci Holt-Tisza, szegélyében puhafás ligeterdők (KE-5, KE-9)

4) kép: A Kerek-tó tavi zonációja (KE-5)

5) kép: Az Inérháti-főcsatorna, szegélyében mocsári növényzet és ligeterdő fragmentumok (KE-2, KE-6, KE-9)

6) kép: Övzóniós fajgazdag mocsárrétek, hátakon sztyeppesedő foltokkal (KE-8)

7) kép: Cickórós gyepek tavasszal a Kesznyéteni-legelőn (KE-8)

8) kép: Gyenge produktivású szántóterület, tarlónövényzetében tömeges olasz szerbtövissel (KE-11)

7. Jóváhagyó nyilatkozat

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20069 Kesznyéteni Sajó-öböl kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20069 Kesznyéteni Sajó-öböl Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”